

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ 2015

Преглед на австриската
Шпаркасе Групација

Проширен домашен пазар на
Штаермеркише Шпаркасе

СОДРЖИНА

ОБРАЌАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА УПРАВНИОТ ОДБОР.....	6
НАШИОТ СОПСТВЕНИК	8
ПРОФИЛ НА БАНКАТА	11
ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	14
1. Макроекономско опкружување	14
2. Активности на Банката во 2015 година	17
3. Финансиски перформанси	17
4. Управување со ризици	21
5. Корпоративно банкарство	24
6. Работа со физички лица	25
7. Управување со ликвидност и пласмани во хартии од вредност	26
8. Маркетинг активности	27
9. Корпоративна општествена одговорност	29
10. Човечки ресурси	30
11. Внатрешна ревизија	31
12. Контрола на усогласеност со прописи и спречување перење пари и финансирање тероризам	31
13. Извештај за корпоративно управување	32
ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА И РАЗВОЕН ПЛАН НА ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ 2016 ГОДИНА	36
A. МАКРОЕКОНОМСКИ ПРОЕКЦИИ ЗА 2016 ГОДИНА	36
B. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ДЕЛОВНАТА ПОЛИТИКА НА ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ ЗА 2016 ГОДИНА	37
ПРОГРАМА НА МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА СТРАТЕШКИТЕ ОПРЕДЕЛБИ НА ДЕЛОВНАТА ПОЛИТИКА ЗА 2016	39
1. Управување со ризици и наплата	39
2. Ликвидност	40
3. Корпоративна стратегија и работење со правни лица	41
4. Работа со население и управување со деловна мрежа	42
5. Политика на цени и управување со актива и пасива	43
6. Човечки ресурси	44
7. Маркетинг	44
8. Управување со имот и контрола на трошоци	45
9. Контрола на усогласеност со прописи	45
10. Корпоративно управување	46
11. Внатрешна ревизија	47
B. КВАНТИФИЦИРАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ЦЕЛИ НА БАНКАТА	50
Г. СРЕДНОРОЧНА СТРАТЕГИЈА НА БАНКАТА	53
ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ НА ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ ЗА 2015 ГОДИНА	60
Извештај на независните ревизори	60
Биланс на успех	61
Извештај за сеопфатна добивка	62
Биланс на состојба	63
Извештај за промените во капиталот и резервите	64
Извештај за паричниот тек	66
ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ	70
1. Организациона шема	70
2. Контакти	71
3. Локации на експозитури	72
4. Локации на банкомати	74
5. Кореспондентски банки	75
6. Локации во Југоисточна Европа	76

ОБРАЌАЊЕ НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА УПРАВНИОТ ОДБОР

Д-р Глигор Бишев
Претседател на Управен одбор

Почитувани клиенти, акционери и соработници,

Во изминатата 2015 година и покрај големиот број предизвици, Македонија го задржа кредитниот рејтинг BB- според S&P и BB+ според Fitch. Тоа ѝ овозможи преку позајмување на меѓународните финансиски пазари (емисија на државна обврсница во износ од 270 милиони евра), лесно да ги обезбеди потребните финансиски средства.

Реалниот раст на бруто-домашниот производ (БДП) кој изнесуваше 3,7%, беше еден од највисоките во регионот на земјите во развој од Југоисточна Европа. Главниот двигател на растот беа јавните работи и градежништвото. Посериозни екстензивни импулси на раст што доаѓаат од приватниот сектор изостанаа. Европската економија која бавно закрепнува, а која е најважниот трговски партнер на Македонија, во 2015 не претставуваше локомотива што го влече растот во регионот. И во такви услови, растот на македонскиот извоз беше солиден.

Шпаркасе Банка Македонија во 2015 година го продолжи своето репрофилирање и раст. Вкупната актива се зголеми за 8,7%, додека кредитната активност за 7,5%. Кај корпоративното кредитирање, Банката успеа да ги замени 8,9 милиони евра проблематични пласмани со ист износ на здрави, просперитетни клиенти, што претставува 7,5% од корпоративното кредитно портфолио. Тоа

беше главниот фактор за пад на корпоративните кредити за 2,9%, но и за падот на лошите корпоративни кредити од 25,6% на крајот од 2014 година на 18,3% на крајот од 2015 година. Разбирањето на потребите на населението и лесниот пристап до производите на Банката, овозможи кредитите на населението да се зголемат за 27,4%, да се триплира прометот на ПОС терминалите и пазарното учество на Банката да се зголеми во просек за 0,5%.

Високата доверба и репутација придонесоа за висок пораст на депозитите во 2015 година. Корпоративните депозити се зголемија за 47,9%, а депозитите на населението за 10,5%, значително над растот во банкарскиот сектор. Во ист обем растеа и трансакциските сметки на економските субјекти, што овозможи трансакциите на плаќање во земјата и странство да се зголемат за 34,2%.

Шпаркасе Банка Македонија во 2015 година ја започна трансформацијата во штедна банка што ќе ги задоволува потребите на своите клиенти и ќе им нуди дополнителни услуги во сферата на осигурувањето и лизингот. Стратешкото партнерство со Винер Лајф беше промовирано преку лансирање потрошувачки кредит со животно осигурување и автомобилски пакет - GO4 лизинг пакет, кој опфаќа финансиски лизинг, трансакциска сметка, осигурување од незгода и животно осигурување.

Управен одбор на Банката:
Саша Боко, Глигор Бишев и Дамир Иваштиновиќ

За олеснување на пристапот на клиентите до Банката и нејзината препознатливост беа лансирани и унапредени голем број производи и воведени голем број иновации: станбен кредит со фиксна каматна стапка на 10 години, реорганизација и редизајнирање на експозитурите на Банката, воведување бесконтактна картичка, кол-центар и унапредување на електронските системи на плаќање.

Унапредувањето на стабилноста и ефикасноста на ИТ-системот се реализираше преку проектот BISER, кој ги вклучуваше севкупните ресурси на Банката. Истовремено, унапредените политики и процедури за внатрешна контрола и управување со ризици овозможија ефикасно користење на капиталот и намалување на лошите кредити за -6,7 процентни поени и нивно сведување на 13,3% на крајот од 2015 година. Истовремено, Банката остана високо капитализирана: 25,6%, со покриеност на лошите пласмани со резервации со 103,3%.

Во 2015 година беше имплементирана и програма за реорганизација на вработените, унапредување на квалитетот на вработените, имплементација на моделот 360 за оценка на врвниот и среден менаџмент, како и евалуација на секој вработен и дефинирање стратегија за негов понатамошен развој. Со тоа Банката постави цврсти основи за својот понатамошен развој.

Остварената добивка во 2015 година изнесуваше 1,1 милиони евра и беше за 2,3 пати поголема во однос на остварената во 2014 година, достигнувајќи коефициент на поврат на капиталот од 2,9%. Нето-приходите од камати беа зголемени за 11,0%, приходите од провизии и надоместоци за 13,6%, а приходите од купопродажба на девизи за 31,6%.

Постигнатите резултати ја отсликуваат посветеноста, ентузијазмот и макотрпната и систематска работа на вработените на Банката. Ја користам оваа можност да им оддадам признание и да ги поттикнам вработените заедно да продолжиме со истата посветеност и ентузијазам понатаму. Ја користам оваа можност да ја искажам и благодарноста кон акционерите, кои беа стрпиви и систематски нè поддржуваат. На крај, да им заблагодарам и на нашите клиенти и партнери за искажаната доверба да соработуваат со нас, да се грижиме за нивните финансиски потреби и да ги советуваме. На тој план им ветуваме дека секогаш ќе имаат доверлива банка, која ќе биде со нив и во „добри и во помалку добри времиња“.

Искрено Ваш,

Глигор Бишев
Претседател на Управниот одбор на
Шпаркасе Банка Македонија

НАШИОТ СОПСТВЕНИК

Штаермеркише Шпаркасе е мнозински сопственик на Шпаркасе Банка Македонија, со 99% од акциите на Банката. Штаермеркише Шпаркасе, со седиште во Грац, е една од најголемите регионални банки во југот на Австрија. Како членка на австриското Здружение на штедни банки (Шпаркасе Групацјата се состои од 47 штедни банки, со Ерсте Банка како предводник), е дел од една од најсилните банкарски групации во Европа. Групацјата има долгорочна стратешка ориентација кон регионот од Западен Балкан, правејќи ја матичната банка партнер од доверба за Шпаркасе Банка Македонија и посветен инвеститор во Македонија, во целина.

Штаермеркише Шпаркасе како универзална банка нуди широк спектар услуги за физички лица, мали и средни претпријатија, приватно банкарство, големи клиенти и државни институции. Банката има традиција од речиси 200 години. До денес, деловните активности на Штаермеркише Шпаркасе и на нејзините членки од Групацјата имаат за цел не само да креираат материјално богатство, туку и да го поддржат социјалниот развој, културата и други проекти од општествено добро. Штаермеркише Шпаркасе посветува дел од својот профит за таквите иницијативи.

Пред 20 години, Штаермеркише Шпаркасе започна да воведува стратегија на проширување во нејзиниот домашен пазар вклучувајќи ги и новите пазари од Југоисточна Европа (ЈИЕ). Како резултат на тоа, Штаермеркише Шпаркасе сега

има стратешко банкарско учество во Словенија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Црна Гора, Македонија и во Србија – ова е една од најсеопфатните банкарски мрежи во регионот. Бројот на клиенти во регионот значително се зголеми во изминатите 18 години и денес Штаермеркише Шпаркасе Групацјата опслужува околу 2,4 милиони клиенти во ЈИЕ. Групацјата е исто така многу добро позиционирана за поддршка на австриските и интернационалните клиенти за спроведување на нивните активности во регионот, градење сè подобри „економски мостови“ помеѓу ЈИЕ и Австрија/Централна Европа.

„Со оглед на политичкото и економското опкружување во Република Македонија, задоволен сум со нашите резултати во 2015 година. Постигнавме натпросечен раст кај потрошувачките кредити и профитабилноста, но сепак сум посебно задоволен на растот од 26% кај депозитите од клиентите. За мене јасна е пораката: ако ви е потребен сигурен и доверлив банкарски партнер, дојдете во Шпаркасе Банка! Ние сме посветен долгорочен инвеститор во Македонија и сакаме да ја продолжиме нашата развојна стратегија за државата. Искрено се надевам дека ќе видиме нормализација на политичките услови во наредните месеци, овозможувајќи повраток и фокус на забрзан економски раст, како и понатамошно подобрување на животниот стандард на луѓето“ – објаснува Сава Далбоков, член на Управниот одбор на Штаермеркише Шпаркасе и претседател на Надзорниот одбор на Шпаркасе Банка Македонија.

Нашите вредности: За што се залагаме

- Кредибилитет**
Ние донесуваме одлуки, кои се јасни и разбирливи. Тоа нè прави доверливи во секој поглед.
- Доверливост**
Ние сме доверлив партнер. Тоа се заснова на сигурноста, довербата и квалитетот. Нашите ветувања се базираат на основани одлуки што се обврзувачки за нас.
- Страст**
Ние со голема страст се залагаме за интересите на нашите клиенти. Сакаме да ги инспирираме со нашите услуги и со нашата посветеност.

Преглед на Штаермеркише Шпаркасе Групацјата
Речиси 200-годишна традиција на доверба и сигурност
Вкупни средства од 14,4 милијарди евра
500 експозитури и регионални центри
6.400 вработени
Повеќе од 2,4 милиони клиенти

ПРОФИЛ НА БАНКАТА

Шпаркасе Банка Македонија – традиција, Општествено одговорна компанија сигурност и доверба!

Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје е составен дел од Штаермеркише Шпаркасе Групацјата, која бележи речиси 2 века постоење на финансискиот пазар во Р. Австрија. Воедно таа е една од најсилните банкарски групации во регионот на Југоисточна Европа, која со своето присуство во земјите од Западен Балкан овозможува достапност на банкарските услуги за австриските и регионалните компании, како и силна економска поврзаност и стабилност во целиот регион. Шпаркасе Банка Македонија имајќи ја поддршката од големата финансиска Групацја, претставува доверлив партнер за своите клиенти во Р. Македонија.

Банката ја заврши 2015 година со вкупна актива од 17.478,3 милиони денари, 56.700 клиенти и 27 експозитури низ државата.

Деловните активности во 2015 година беа насочени кон зајакнување на Банката преку подобрување на квалитетот на внатрешната организација, унапредување на процесите и технолошките капацитети, како и кон зголемување на посветеноста кон клиентите. Преку активно одржување атрактивна понуда на нови и диференцирани банкарски понуди, Банката беше активен учесник на финансискиот пазар и ги следеше потребите на своите клиенти. Шпаркасе Банка Македонија во 2015 година ја започна трансформацијата во штедна банка што ќе ги задоволува потребите на своите клиенти и ќе им нуди дополнителни услуги во сферата на осигурувањето и лизингот.

Во секоја врска најважни се луѓето

Покрај воведувањето нови пакети на производи, приспособени на реалните потреби на клиентите, Банката беше посветена и на градење доверба со клиентите и засилување на имиџот на сигурна, стабилна и модерна банка.

Успешното работење зависи од успешноста и мотивираноста на вработените. Посветеноста и довербата на вработените дополнително ја зголемуваат вредноста на компанијата и ја издвојуваат од конкуренцијата. Нашата цел е тие да се грижат и да се идентификуваат со самата организација.

Покрај грижата за клиентите и вработените Банката се труди да ги максимизира вредностите на акционерите и на пошироката заедница.

Уште од 1825 година корпоративната општествена одговорност е дел од корпоративната филозофија на Штаермеркише Шпаркасе Групацјата. Преку континуирана поддршка на социјално ранливите групи, спортот, образованието, културата и заштита на животната средина, Шпаркасе Банка Македонија ја потврдува својата посветеност за создавање општествено добро за заедницата во која делува. По примерот на својата матична банка, Шпаркасе Банка Македонија посветува дел од својот профит за поддршка на таквите иницијативи и проекти.

Физички лица

Банката во изминатата година вовела уникатни производи со цел збогатување на својата палета на производи, како и доближување до своите клиенти. Шпаркасе Банка вовела новитет на пазарот со станбениот кредит со фиксна каматна стапка за првите 8 години, платформата “GO4”, во чии рамки беше промовиран лизинг пакетот со вклучени банкарски производи и производи за животно и неживотно осигурување. Дополнително Шпаркасе Банка лансирала нови кредитни понуди за пензионерите, во комбинација со животно осигурување, како и посебен пакет наменет за младата популација. Со цел да се овозможи поголема достапност на банкарските услуги, Банката ја прошири својата мрежа на експозитури со отворање на втората експозитура во општината Аеродром.

Корпоративно банкарство

Банката преку продлабочување на својата понуда за корпоративни клиенти и изнаоѓање индивидуални решенија за опслужување на нивните потреби, ја докажува посветеноста на градење партнерски и долгорочни релации со клиентите. Со поддршка и know-how од Групацјата, Банката има можност за поддршка на големи проекти и нивно финансирање.

Стратегија

Нашата долгорочна стратегија е да бидеме модерна банка, која преку квалитетна и брза услуга клиентите ја избираат за свој долгорочен партнер во изнаоѓање решенија за своите финансиски потреби. Преку зголемување на вредноста на акционерите, задоволни клиенти и вработени, како и грижата за локалната заедница, целиме кон континуирано зголемување на пазарниот удел и рангирање меѓу најпосакуваните банки за соработка во Република Македонија.

SPARKASSE
Банка на вашето семејство.

ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ

1. Макроекономско опкружување

Во годината што измина економската активност во светски рамки забележа скроман раст од 3,1%. Тоа остварување е резултат на повеќе фактори, меѓу кои најзначајни се геополитичките притисоци во неколку региони, ниската цена на нафтата, падот на кинеските пазари на капитал и затегнатите надворешни финансиски услови. Како и да е, растот не беше рамномерно распореден, при што земјите извозници на нафта се соочија со рецесии, додека пак во развиените земји ниската цена на нафтата изврши дополнителен стимул на потрошувачката.

Прогнозите за следните две години укажуваат дека побарувачката и глобалниот раст се исправени пред големи предизвици и ќе зависат, пред сè, од остварувањата на кинеската економија, ниските цени на нафтата и на другите сировини, како и од монетарните политики на двете најмоќни централни банки – Федералниот резервен систем и Европската централна банка. Минатата година ѝ донесе бројни предизвици и на македонската економија. И покрај политичките нестабилности, макроекономската рамка беше зачувана. Остварен е раст на економијата од +3,7% во текот на годината, а негов главен носител е секторот градежништво. Дополнително, остварена е просечна годишна стапка на дефлација од -0,3%, главно заради ниската цена на нафтата и другите енергенси. Институционалната рамка на Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст НБРМ) остана непроменета. Фиксниот

девизен курс на денарот во однос на еврото беше одржуван на стабилно ниво од околу 61,6 денари за едно евро во текот на целата година, а референтната стапка на благајничките записи беше задржана на минатогодишното ниво од 3,25%.

За разлика од благајничките записи, каматните стапки на државните хартии од вредност имаа нагорен тренд.

Дополнително во однос на фискалната сфера, годината беше завршена со буџетско салдо од 19.425 милиони денари односно 3,5% од бруто-домашниот производ и јавен долг од 47% во однос на бруто-домашниот производ, а насоките од Светската банка и Меѓународниот монетарен фонд се дека земјата би требало да продолжи внимателно да ги планира своите јавни финансии.

Во 2015 година девизните резерви се одржуваа на адекватно ниво, надминувајќи го износот од над две милијарди евра, со што во текот на целата година беше постигната соодветна покриеност на увозот на стоки и услуги. Што се однесува, пак на билансот на плаќања, во изминатата година извозот на стоки и услуги е зголемен во однос на 2014 година, при што и оваа година се задржа стабилноста на платниот биланс, а остварениот платно-билансен дефицит е во линија со проекциите на НБРМ.

Финансиски сектор

Како и изминатите години, така и во 2015 година банкарскиот сектор го задржа епитетот столб на финансискиот систем на Република Македонија. Така, банките и оваа година беа високоликвидни, здрави, солвентни и стабилни, обезбедувајќи стапка на адекватност на капиталот во третиот квартал од годината од 16,1%. Во продолжение, банките во изминатата година континуирано обезбедуваа соодветна кредитна поддршка на стопанството и на населението, при што остварена е годишна стапка на раст на кредитирањето од +9,5%, додека депозитите забележаа годишен раст од +6,5%. Во 2015 година беше забележан надолан тренд на движење на активните и пасивните каматни стапки, при што особено беше нагласено намалувањето на каматните стапки на депозитите.

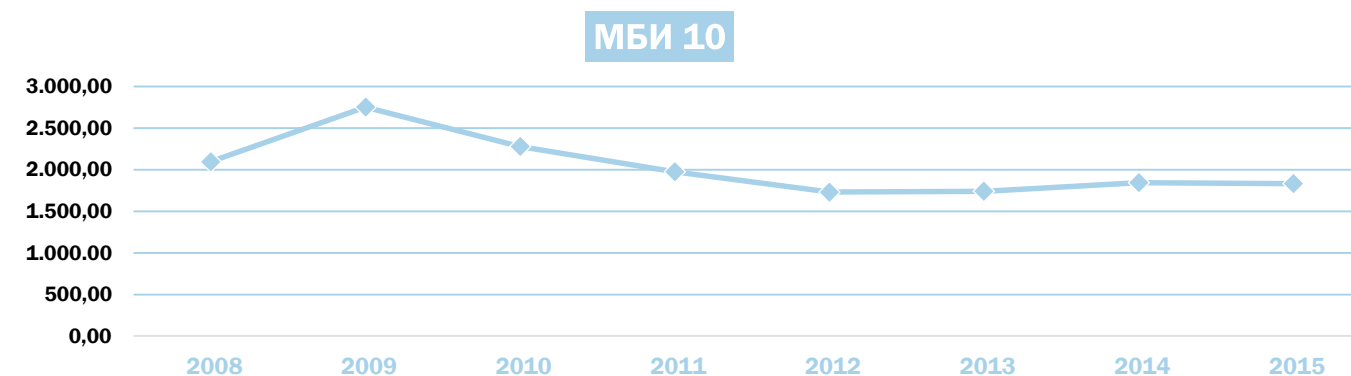
Македонските банки во 2015 година забележаа позитивен тренд на раст на профитабилноста, што најдобро се гледа преку остварената стапка на поврат на просечниот капитал (ROAE)

од 11,1% во третиот квартал од годината. И покрај растот на кредитната активност, квалитетот на кредитното портфолио беше задржан на нивото од претходните години, при што учеството на нефункционалните кредити се движи во интервалот помеѓу 11% и 12% т.е. речиси на идентично ниво со минатата година.

Пазарот на капитал во Македонија во 2015 година оствари пад на годишно ниво и во поглед на обемот на тргување и во однос на пазарната капитализација. Како и да е, скорешните најави за заедничка платформа за тргување со загрепската и со софиската берза, влеваат оптимизам за динамичен раст и на овој сегмент од македонскиот финансиски систем во блиска иднина.

Вредноста на Македонскиот берзански индекс - МБИ10 на последниот ден на тргување во 2015 година (30.12.2015) изнесуваше 1.833,26 индексни поени, што значи благо намалување од 0,60% во споредба со вредноста на индексот постигната на последниот ден на тргување во 2014 година (30.12.2014 година: 1.844,20 индексни поени).

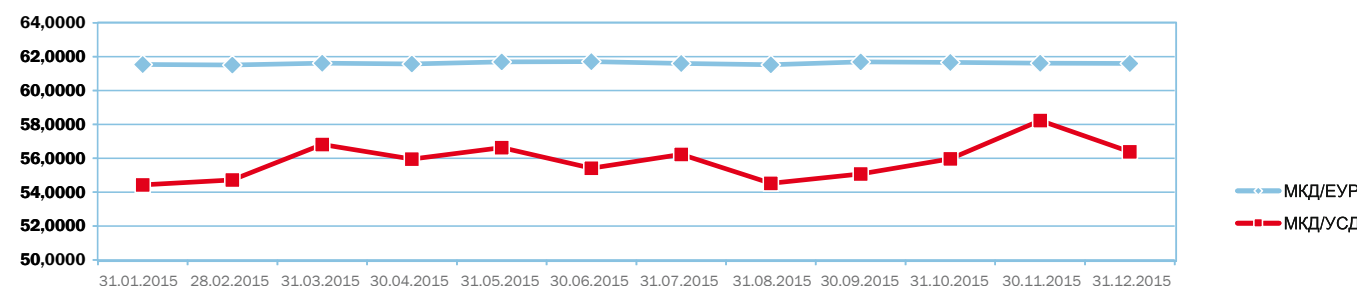
Графикон бр. 1 Графички приказ на движењето на МБИ10 во текот на 2015 година

Движењето на номиналниот девизен курс на еврото во однос на денарот немаше големи промени во текот на годината. Иако македонскиот денар е тесно поврзан со еврото, сепак

движењето на девизниот курс на доларот во однос на денарот има значително влијание на домашната економија.

Графикон бр. 2 Девизен курс во однос на ЕУР и УСД во 2015 година

Табела бр. 1 Основни финансиски индикатори на Банката

Биланс на успех	2015	2014
Нето-приходи од камата	581,4	523,6
Нето-приходи од провизии	137,2	120,8
Нето-оперативни приходи	86,6	124,8
Исправка на вредноста	-187,7	-238,1
Трошоци за вработените	-267,0	-228,5
Амортизација	-40,4	-39,2
Останати расходи од дејноста	-234,0	-235,1
Добивка пред оданочување	76,1	28,4
Нето-добивка	65,6	27,8
Биланс на состојба		
Вкупна актива	17.478,3	16.073,8
Вкупно капитал и резерви што припаѓаат на акционерите на Банката	2.286,9	2.221,3
Структура и квалитет на актива		
Ликвидна актива / Вкупна актива	43,0%	44,0%
Учество на паричните средства во вкупната актива	27,6%	28,3%
Кредити / Депозити	79,5%	89,6%
Кредити на правни лица / Бруто-кредити	59,3%	65,7%
Кредити на население / Бруто-кредити	40,7%	34,3%
Учество на основните средства во вкупната актива	2,1%	2,2%
Финансиски индикатори		
Стапка на адекватност на капитал	25,6%	29,4%
Сопствени средства	2.874,2	3.048,1
Поврат на средства ROA	0,4%	0,2%
Поврат на капитал ROE	2,9%	1,3%
Показатели за профитабилност		
Нето-каматен приход / Вкупни приходи	72,2%	68,1%
Нето-каматен приход / Просечна каматоносна актива	3,9%	3,7%
Трошоци за плати / Вкупни приходи	33,2%	29,7%
С/І (оперативни трошоци / вкупни оперативни приходи)	67,2%	65,4%
Исправка на вредноста на средствата / Нето-каматен приход	32,3%	45,5%
Резервации / Бруто-кредити	2,1%	2,0%
Други индикатори		
Број на вработени	298	302
Просечен број на вработени	286	289
Актива по просечен број на вработени	58,1	53,9
Кредити по просечен број на вработени	36,6	34,4
Депозити по просечен број на вработени	39,8	31,8

2. Активности на Банката во 2015 година

Основната цел на работењето на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје (во понатамошен текст Банката) во 2015 година главно остана непроменета како и претходната година, односно фокусот остана на обезбедување задоволителен удел на пазарот како и позиционирање на пазарот што ќе резултира со обезбедување долгорочна профитабилност и одржливост на Банката.

Една од клучните стратешки цели на Банката во 2015 година беше создавање перцепција кај клиентите на Банката како „Банка различна од другите“.

Исто така, во текот на годината Банката имаше тенденција да ги задоволи зголемените потреби на клиентите преку создавање соодветни и иновативни производи, зголемување на квалитетот на услуги и оптимизација на деловната мрежа.

3. Финансиски перформанси

3.1. Актива и пасива на Банката

Графикон бр. 3

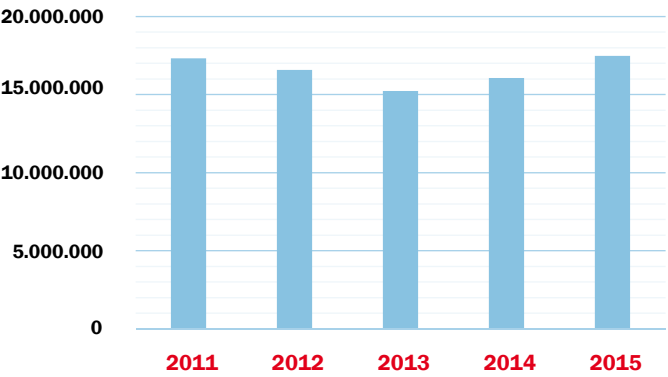
Вкупните средства на Банката на крајот на 2015 година изнесуваат 17.478,3 милиони денари и бележат зголемување од 8,7% во однос на минатата година, зголемување што се должи на зголемена кредитна активност.

Паричните средства и паричните еквиваленти на 31.12.2015 година изнесуваат 4.828,2 милиони денари и се зголемени во однос на минатата година за 6,3%, како нето-ефект на зголемувањето на краткорочни депозити во НБРМ и намалувањето на тековни сметки и трансакциски депозити кај странски банки и на благајнички записи на крајот на годината.

Вложувањата во хартии од вредност на 31.12.2015 изнесуваат 2.695,7 милиони денари и бележат раст од 6,7% во однос на 31.12.2014 година.

Кредитите и побарувањата од други клиенти од приватен сектор во вкупен износ од 11.018,7 милиони денари во однос на изминатата година забележаа зголемување од 7,5%.

Нето билансна сума (во 000 ден)

Табела бр. 2

Структура на кредити според должникот			
	2015	2014	промена%
Правни лица	6.538,1	6.734,6	-2,9%
Физички лица	4.480,6	3.517,0	27,4%
Кредити и побарувања од клиенти	11.018,7	10.251,6	7,5%
Намалено за: резервација поради оштетување	-1.510,9	-1.745,9	-13,5%
Нето-кредити и побарувања од клиенти	9.507,8	8.505,7	11,8%

Зголемувањето се должи пред сè на кредитите на физички лица што во однос на претходната година бележат раст од 27,4% додека кредитите на правни лица бележат намалување од 2,9% во однос на 2015 година.

Останатите побарувања во износ од 76,1 милиони денари во себе ги вклучуваат побарувањата за провизии и надоместоци, другите побарувања од купувачите, авансно платените трошоци и побарувањата по други основи.

Преземените средства за ненаплатени побарувања изнесуваат 10,5 милиони денари и бележат зголемување за 6,7 милиони денари во однос на нивото од претходната година.

Нематеријалните средства изнесуваат 29,6 милиони денари. Во однос на претходната година бележат зголемување од 43,2% односно за 8,9 милиони денари, како резултат на продолжување на трендот на стабилизирање и надградба на ИТ-системот во текот на 2015 година, и се очекува да продолжи и во наредната година.

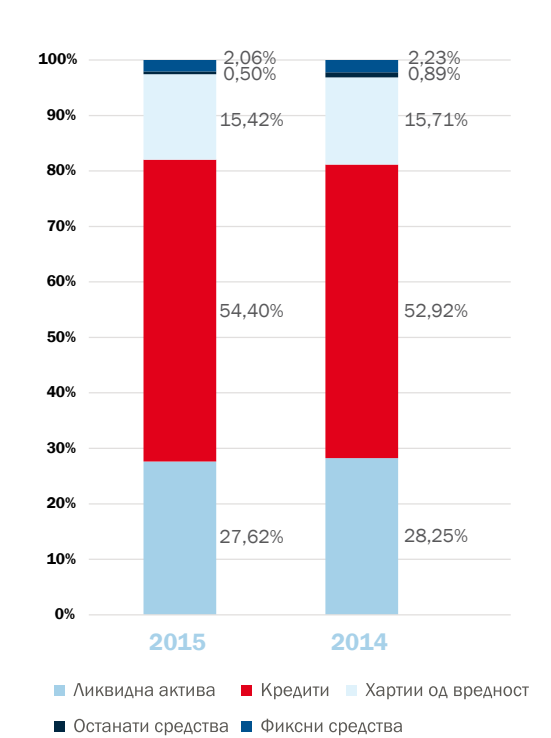
Недвижностите и опремата изнесуваат 330,5 милиони денари и се намалени за 2,2% односно за 7,3 милиони денари.

Вкупните обврски на Банката на 31.12.2015 година изнесуваат 15.191,4 милиони денари. Заедно со акционерскиот капитал од 2.286,9 милиони денари, вкупните извори на средства на Банката изнесуваат 17.478,3 милиони денари.

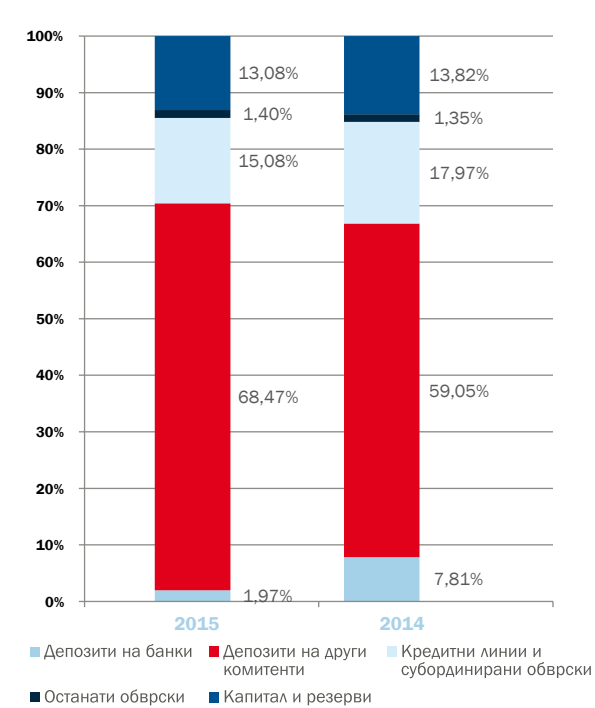
Депозитите на банки и кредитни линии на анализираниот датум изнесуваат 1.959,0 милиони денари.

Депозитите на други клиенти со 11.966,8 милиони денари учествуваат со 68,5% во вкупните извори на средства.

Графикон бр. 4 Структура на актива

Графикон бр. 5 Структура на пасива

Табела бр. 3

Депозити на клиенти	2015	2014	Промена во %	учество
Правни лица	5.847,1	3.954,7	47,9%	48,9%
Физички лица	6.119,7	5.536,4	10,5%	51,1%
Вкупно депозити на клиенти	11.966,8	9.491,1	26,1%	100,0%

Депозитите на правни лица изнесуваат 5.847,1 милиони денари и бележат зголемување од 47,9% во однос на претходната година. Нивното учество во вкупните депозити на клиенти изнесува 48,9%. Учеството на депозитите на население во вкупните депозити е 51,1%, а истите изнесуваат 6.119,7 милиони денари и бележат зголемување од 10,5% во однос на претходната година.

Според рочноста, краткорочните депозити учествуваат со 82,4% додека учеството на долгорочните депозити е 17,6%.

3.2. Акционерски капитал

Акционерскиот капитал заедно со премиите од акции, резервите и добивката за годината на 31.12.2015 година изнесува 2.286,9 милиони денари. Неговиот износ бележи пораст од 3,0% во однос на претходната година и учествува во вкупните извори на средства на Банката со 13,1%.

Акционерскиот капитал се состои од вкупно 622.762 обични акции со номинална вредност од 2.670 денари.

Субординираниот долг со 31.12.2015 година изнесува 1.021,1 милиони денари и е непроменет во однос на 2014 година.

Стапката на адекватност на капиталот, како однос помеѓу сопствените средства на Банката и активата пондерирана според ризик, како показател за преземениот ризик во работењето во билансните и вонбилансните активности на Банката на 31.12.2015 година изнесува 25,6%.

Стратегија на Банката е да одржува стапка на адекватноста на капиталот над 15%.

3.3. Извештај за сеопфатниот приход на периодот

Во 2015 година Банката ги оствари следните резултати од своето работење во анализираниот период:

Табела бр. 4

Приходи од камата	2015	2014	% промена
Нефинансиски друштва	378,4	340,0	11,3%
Држава	85,2	124,3	-31,5%
Банки	31,9	25,3	26,1%
Останати финансиски друштва	0,0	1,6	n.a.
Население	227,9	217,8	4,6%
	723,4	709,0	2,0%

Приходите од камати од пласирани средства на крајот на 2015 година изнесуваа 723,4 милиони денари, со забележан раст на каматните приходи во однос на минатата година за 2,0%. Приходите од камата се носечката позиција во вкупните приходи на Банката и покрај падот на каматните стапки во тековната година.

Во вкупните приходи најголемо е учеството на каматата реализирана од нефинансиски друштва и домаќинствата каде што е забележано зголемување во однос на 2014 година.

Табела бр. 5

Расходи за камата	2015	2014	% промена
Нефинансиски друштва	25,1	25,2	-0,4
Банки	47,1	53,8	-12,5
Останати финансиски друштва	6,8	12,1	-43,8
Население	62,9	94,2	-33,2
	141,9	185,3	-23,4

Расходите по основ на камати на крајот од 2015 година изнесуваат 141,9 милиони денари и бележат намалување од 23,4% во однос на претходната година претежно како резултат на намалувањето на каматните стапки кај домаќинствата и нефинансиските друштва. Намалувањето на каматните стапки на депозитите го следеше намалувањето на каматните стапки на хартии од вредност.

Во расходите од камати најголемо учество имаат каматите исплатени за депозитите на население.

Согласно со претходно наведеното, **нето-каматниот приход** на 31.12.2015 година изнесува 581,5 милиони денари што е за 11,0% поголемо од минатата година.

Приходите од провизии и надоместоци на крајот на годината изнесуваат 227,4 милиони денари и се повисоки за 20,7% од приходите од провизиите остварени во 2014 година. Зголемувањето се должи на зголемениот промет на правните лица преку своите сметки, но и зголемувањето на пласманите.

Расходите за провизии и надоместоци во вкупен износ од 90,2 милиони денари се зголемени за 33,3% во однос на 2014 година или за 22,5 милиони денари.

Нето-приходот од провизии и надоместоци за вршење банкарски услуги на крајот од годината изнесува 137,2 милиони денари и забележа раст од 13,6% во однос на минатата година.

Остварениот **нето-ефект од курсни разлики** со 31.12.2015 година изнесува 47,5 милиони денари. Позицијата на нето-курсни разлики во однос на 2014 година забележа зголемување од 31,6%.

Нето-исправката на вредност на финансиските средства како резултат на ефектот од издвојување и ослободување на посебна резерва за пласмани изнесува 187,7 милиони денари (од кои 1,0 милион денари се однесуваат на загуба поради оштетување преземени средства). Нивниот износ во 2014 година изнесуваше 234,1 милиони денари (од кои 4,0 милиони денари се однесуваат на загуба поради оштетување на преземени средства).

Трошоците за вработени изнесуваат 266,9 милиони денари. Нивниот износ е поголем за 38,5% во однос на 2014 година. Бројот на вработени на крајот на 2015 изнесуваше 298 вработени (2014:302).

Износот на пресметаната амортизација на 31.12.2015 година изнесува 40,4 милиони денари и бележи зголемување од 3,1% во однос на 2015 година, односно зголемување од 1,2 милиони денари.

Останати расходи од дејноста за периодот заклучно со 31.12.2015 година изнесуваат 234,0 милиони денари и се на исто ниво од минатата година. Најголемо учество имаат трошоците за материјали и услуги 37,0% (2014:37,3%), административни и трошоци за маркетинг 18,2% (2014:15,3%) и трошоци за кирии 14,6% (2014:15,1%).

На крајот од 2015 година Банката оствари позитивен финансиски резултат од 76,1 милиони денари пред оданочување, при што данокот на добивка изнесува 10,4 милиони денари.

Нето-остварената добивка на Банката изнесува 65,6 милиони денари (2014:27,8 милиони денари).

4. Управување со ризици

Во фокусот на управувањето со ризиците во 2015 година пред сè беше ефикасното управување со ризиците што ќе ѝ овозможи на Банката ефикасно користење на расположливиот капитал и поддршка на здрави економски субјекти.

Управувањето со ризиците во 2015 година како свои главни цели ги имаше следните:

- задржување на капиталната сила на Банката на високо ниво;
- продолжување на проектот за имплементација на групациски стандарди во управувањето со ризиците;
- ефикасно управување со кредитниот ризик преку:
 - перманентен мониторинг на клиентите, рано детектирање на проблемите;
 - унапредување на извештајните форми за следење на квалитетот на портфолиото;
 - унапредување на функцијата за управување со колатералите;
 - фокус на наплата на сомнителните и спорни побарувања.
- унапредување на системските функционалности за делот на управувањето со ризиците;
- ефикасно управување со останатите ризици.

4.1. Имплементација на групациски стандарди во управувањето со ризици

Приближување на групациските стандарди во управувањето на ризиците што се постигна преку успешно спроведување на проектот Risk Governance, редовен мониторинг на степенот на усогласеност со групациските стандарди и имплементација на утврдените гапови. Во текот на 2015 беа усвоени групациски документи што претставуваат значајно приближување до групациските стандарди, а пред сè се однесуваат на:

- политики и процедури за кредитниот ризик кај микро-клиентите и физичките лица, како и корпоративните клиенти;
- управувањето со ликвидносниот ризик;
- воспоставување групациски систем за следење лимити RICOS;
- сигнали за рано предупредување;

- пресметка на резервации и тестирање на нивото на резервации;
- управување со колатерали.

Фокусот во управувањето со ризиците беше главно ставен на управувањето со кредитниот ризик како еден од најголемите ризици на кои е изложена Банката, меѓутоа соодветно се следеа и другите ризици какви што се пазарните ризици, ликвидносниот ризик, оперативниот ризик. Согласно со регулативата, Банката во 2015 го следеше и процесот на интерна оценка на адекватноста на капиталот (ICAAP).

4.2. Кредитен ризик

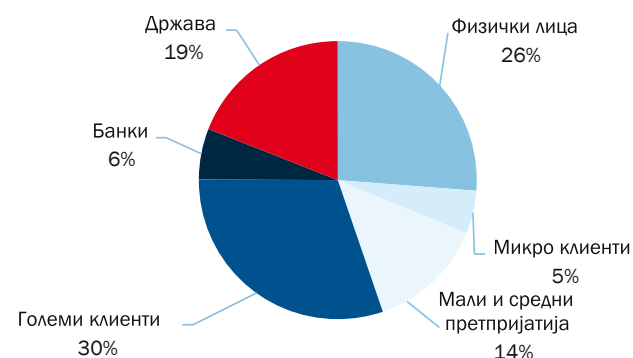
Управувањето со кредитниот ризик во 2015 го обележа постигнувањето на неколку поставени цели за оваа година, а се однесуваше на:

- унапредување на системот за рано предупредување при редовен мониторинг кај корпоративните клиенти;
- унапредување на функцијата за управување со колатералите во рамките на Дирекцијата за наплата на проблематични пласмани и преземен имот;
- оперативно зајакнување на функцијата на раната наплата кај корпоративните клиенти од редовното портфолио, но пред сè наплата на сомнителните и спорните побарувања.

Управувањето со кредитниот ризик беше во насока на одржување прифатливо ниво на изложеност на ризиците, покривање на идентификуваните ризици со соодветно ниво на резервации.

Во 2015 година Банката успеа значајно да го намали износот и процентот на нефункционалните кредити, кој е намален во однос на почетокот на годината во услови кога нефункционалните кредити на пазарот имаа тренд на пораст. Исто така Банката успеа да постигне значајно ниво на покриеност на нефункционалните кредити со резервации, кое е над просекот на банкарскиот сектор.

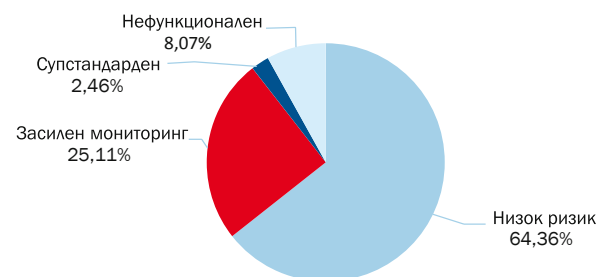
Графикон бр. 6 Вкупната изложеност на кредитен ризик според видот на клиентите

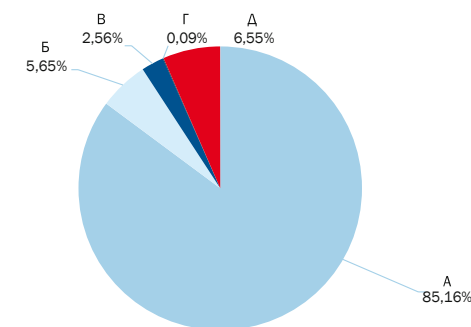
Во зависност од интерниот рејтинг на клиентите на следниот приказ е структурата на кредитното портфолио по категории за правни лица и за физички лица:

- **низок ризик** (висок рејтинг за правни лица, доцнења до 30 дена за физички лица);
- **засилен мониторинг** (среден рејтинг за правни лица, доцнења 31-60 дена за физички лица);
- **супстандарден** (низок рејтинг за правни лица и доцнења 61-90 дена за физички лица);
- **нефункционален** (нефункционален за правни лица и доцнења над 90 дена за физички лица).

Графикон бр. 7 Структурата на кредитното портфолио по категории на ризик за правни лица и за физички лица

Графикон бр. 8 Структурата на кредитното портфолио според ризичните категории дефинирани согласно со регулативата

Во графиконите Вкупна изложеност на кредитен ризик според ризични категории вклучени се изложености спрема банки и држава

4.3. Ликвидносен ризик

Во текот на 2015 година Банката активно ја следеше, управуваше и ја контролираше изложеноста на ликвидносен ризик што опфаќаше управување со средствата во активата и изворите на средства во пасивата согласно со финансиските и готовински текови како и нивната концентрација. Изложеноста на ликвидносен ризик се мереше преку екстерно и интерно утврдените лимити, односно усогласеноста на Банката со нив.

Банката редовно ги пресметуваше и известуваше за стапките на ликвидност кај кои за целиот период постоеше усогласеност со законски утврдениот лимит. Како дел од процесот на управување со ликвидносниот ризик, Банката ги анализираше нивото на концентрација и учеството на 20 најголеми депоненти во просечната депозитна база како и нивната усогласеност со интерно воспоставените лимити.

Банката континуирано ја исполнуваше законската обврска за задолжителна резерва во денари и во девизи почитувајќи ја во целост законската регулатива што ја уредува оваа област.

Во 2015 година согласно со групациските стандарди при управувањето со ликвидносниот ризик, се следеше и исполнувањето на ликвидносните индикатори согласно со LCR-методологијата и показателот беше константно во рамките на утврдениот лимит.

4.4. Каматен ризик

Каматниот ризик, како дел од пазарниот ризик, во текот на 2015 година беше под постојан мониторинг и контрола, сè со цел да се овозможи ефикасно управување со него и да се постигнат планираните финансиски резултати, како и да се зголеми економската и пазарната вредност на средствата и капиталот на Банката.

Во текот на 2015 година се водеше активна политика на каматни стапки, која се темелеше на стратешкиот план на Банката, како и на конкурентската позиција во однос на другите банки на пазарот.

4.5. Валутен ризик

Управувањето со валутниот ризик во текот на 2015 година се остваруваше во услови на стабилен курс на денарот.

Банката активно преземаше активности за адекватна идентификација, мерење, следење и контрола на изложеноста на валутен ризик, кои опфаќаа утврдување на изворите на валутен ризик, методи на негово мерење, воспоставување лимити и други контролни механизми.

4.6. Оперативен ризик

Со цел сведување и одржување на оперативниот ризик на прифатливо ниво, во текот на 2015 година Банката управуваше со него преку идентификација, процена, мерење, амортизирање, следење и контрола на изложеноста на овој ризик. Идентификацијата на оперативниот ризик Банката го вршеше преку следење на ризичните настани, додека мерењето на овој ризик се вршеше со примена на пристап на базичен индикатор.

4.7. Процес на интерна оценка на адекватноста на капиталот (ICAAP)

Согласно со важечката регулатива што наложува воспоставување интерна адекватност на капиталот, Банката во текот на 2015 година ја следеше и интерната адекватност на капиталот која е базирана на групациските стандарди.

Интерната адекватност на капиталот ѝ овозможува на Банката поддршка во процесот на управување со ризиците како и одржување потенцијал на покриеност, кој е во согласност со профилот на ризичност, големината и сложеноста на финансиските активности на Банката.

5. Корпоративно банкарство

И покрај отежнатите услови на пазарот, макро и микроекономските движења, Банката и во овие услови немаше дефанзивен став кон стопанството и не застана со кредитирање добри компании и проекти.

Банката во 2015 година продолжи со таргетирање клиенти врз основа на претходно утврдени критериуми. И понатаму, согласно со нашата стратегија, интензивно сме присутни на пазарот.

Во фокусот се средните и малите претпријатија со идентификуван развоен потенцијал, односно компании со реален капацитет за сервисирање на своите обврски и ориентираност кон долгорочен и здрав раст. Во таа насока и оваа година Банката успеа да го подобри квалитетот на портфолиото, со добар мониторинг и наплата на побарувањата го намали процентот на нефункционални кредити.

Продолжуваме да практикуваме индивидуален пристап кон секој клиент, со креирање понуди, имајќи ги предвид потребите на компанијата и нејзиниот иден раст и профитабилност.

Крајната цел ни е, секако, градење партнерски и долгорочни релации.

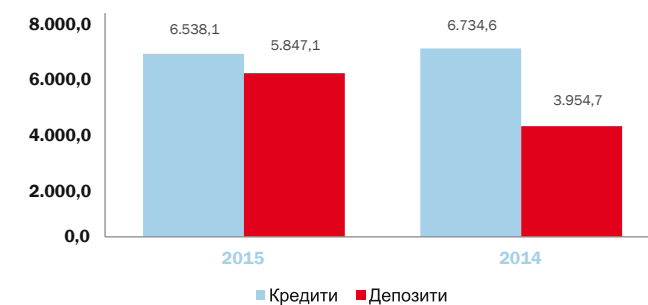
Банката покрај тоа што се фокусираше на таргетирање нови клиенти, ја продлабочува во континуитет соработката со постојните, со нудење подобри и индивидуализирани продукти и услуги, со што се подобрува ефикасноста на нивното работење.

Дополнително, Банката како членка на голема Групација, има огромни можности за задоволување на потребите на македонската економија. Со присутноста на пазарите во Централна и во Југоисточна Европа, на нашите клиенти можеме да им овозможиме многу полесен пристап на овие пазари за пласирање на своите производи и да им дадеме поддршка при воспоставување деловни контакти во регионот.

Кредитното портфолио на Банката кај правните лица забележа благо намалување за 2,9% во однос на претходната година, а кај депозитите зголемувањето изнесува 47,9%.

Исто така во 2015 година има голем пораст во делот на вонбилансните активности (издавање гаранции и отворање акредитиви) при што порастот е за 22,1%.

Графикон бр.9
Кредити и депозити на правни лица (во мил. денари)

6. Работа со физички лица

Во насока на следење на актуелните пазарни трендови и засилување на продажбите, во текот на 2015 година континуирано се работеше на воведување нови и ревидирање на постојните производи и банкарски услуги за физички лица. На пазарот создадовме препознатливост и цврсто го градевме имиџот на банка што нуди иновативни решенија и финансиска поддршка за сите членови на семејството. Во таа смисла, во фокусот остануваат секогаш клиентите и нивните потреби како појдовна основа при креирањето на уникатна и препознатлива понуда.

Банката прва на пазарот вовела модел на станбен кредит со фиксна каматна стапка во првите осум години, беше лансиран потрошувачки и кредит за пензионери во комбинација со животна осигурување, како и уникатниот пакет на пазарот “GO4” сочинет од банкарски производи, лизинг и производи за животна и неживотна осигурување. Во согласност со групациските практики, воспоставен е и посебен концепт за опслужување премиум клиенти. Воведени се и пакети на производи за младата популација, како и за микро-клиенти. Во насока на стимулирање на продажбите на револвинг-производите за физички лица, во континуитет се применуваа стимулативни активности во промотивни периоди, придружени со соодветна маркетиншка поддршка.

Во текот на годината Банката воведувае и депозитни производи за физички лица, промовирајќи ја својата долгогодишна традиција на стабилност и доверба.

Вкупното кредитно портфолио на население на крајот на 2015 година изнесува 4.481 милиони денари и забележа раст од 27,4% во однос на претходната година.

Во 2015 година забележан е пораст на кредитното портфолио кај станбените кредити за 30,9% во однос на 2014 година. Потрошувачките кредити забележаа годишен раст за 55,5% во однос на 2014 година.

Во делот на депозитите за физички лица, акцентот беше ставен на одржување на стабилноста и структурата на депозитното портфолио, кое го задржа континуираниот пораст и во 2015 година.

Портфолиото во население бележи повеќе од двојно поголем процент на раст споредбено со растот во банкарскиот сектор во Република Македонија во 2015 година.

Во делот на каналите на дистрибуција се бележат зголемени продажби и обем на трансакции на ПОС-терминалите на Банката. Споредбено со 2014 година, за 45,6% е зголемен бројот на инсталирани ПОС-терминали и за 106% е зголемен обртот на истите.

Посветено се работеше на ефикасноста на процесите, како и подобрување на перформансите на експозитурите во насока на остварување на поставените продажни цели и испорачување квалитетна, лесно достапна услуга и грижа за клиентите.

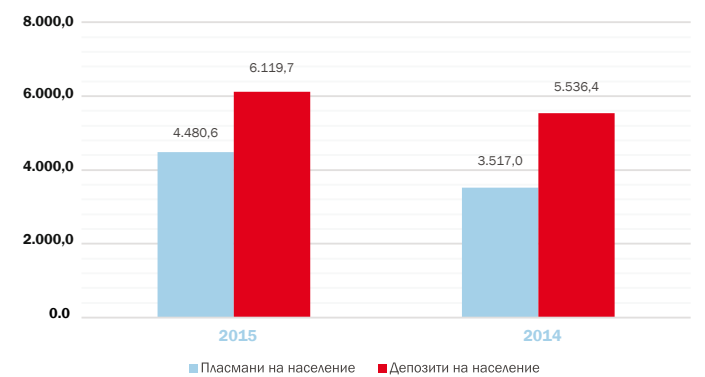
Банката и во 2015 година продолжи да води грижа за уредувањето на експозитурите во согласност со стандардите на групацијата, а во насока на препознатливост на брендот и унифицираност на просторот.

Во сегментот на микро-клиентите, Банката вовела нов пакет на производи, со цел привлекување нови, како и задржување на постојните клиенти. Се применуваше индивидуален пристап за да се пресретнат реалните потреби на клиентите.

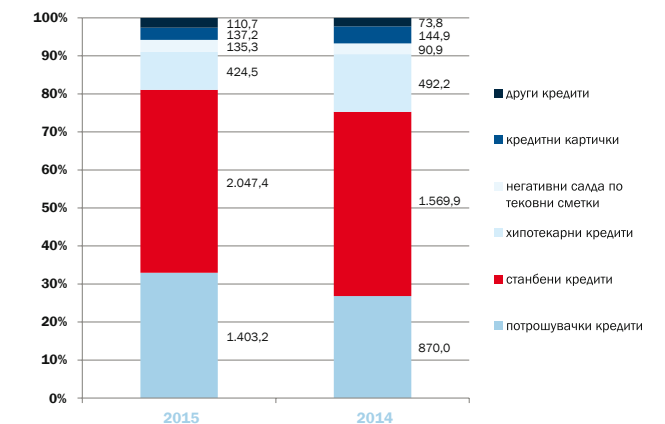
Во континуитет се работеше и на организациско и кадровско усовршување во насока на унапредување на вештините на вработените преку спроведување обуки од областа на оперативното работење.

Водејќи се од своите стратешки определби, во 2015 година Банката ги оствари поставените бизнис цели и постигна значителен раст на портфолиото за физички лица.

Графикон бр. 10 Пласмани и депозити на население (во мил. денари)

Графикон бр. 11 Структура на редовните кредити на население (во мил. денари)

7. Управување со ликвидност и пласмани во хартии од вредност

Ликвидните средства на Банката во текот на 2015 година се задржаа на високо ниво. Вишоците парични средства беа во најголем дел пласирани во должнички хартии од вредност издадени од државата и инструменти на НБРМ. За потребите на усогласувањето со групациската регулатива, Банката пласираше дел од својата девизна ликвидност во ЕЦБ прифатливи хартии од вредност. На меѓубанкарскиот пазар на пари во Република Македонија, Банката во најголем број случаи се јавуваше на страната на понудата.

Во текот на 2015 година запре трендот на намалување на каматните стапки на државните хартии од вредност, кој беше карактеристичен за втората половина на 2014 година.

Промените на интерните лимити за изложеност спрема државата, како и состојбата на каматите на државните хартии од вредност, предизвикаа промени во структурата на портфолиото на хартии од вредност во текот на 2015. Вкупното портфолио на хартии од вредност издадени од државата и НБРМ поради промените во интерните лимити се намали за ЕУР 10 милиони,

или за 17%. Во структурата на вкупното портфолио уделот на државните записите се намали од 29% на 16% на крајот на годината, додека учеството на вложувањата во државни обврзници се зголеми од 48% на 58%.

Согласно со променетите правила на НБРМ за запишување на благајничките записи, Банката запишуваше максимално дозволен износ со оглед на поволната каматна стапка на овие хартии од вредност, во текот на целата година. Учеството на вложувањата во благајнички записи во вкупното портфолио се зголеми од 23% на 26% на крајот на годината.

Поради високата ликвидност Банката одржуваше високо ниво на депозити преку ноќ и 7 дена на НБРМ и во текот на 2015.

Во 2015 на меѓубанкарскиот пазар на пари Банката се јавуваше генерално на страната на понудата. Зголеменото ниво на ликвидност на целиот банкарски систем ги намали потребите и интересот на другите банки за краткорочно позајмување, што го намали и износот на пласмани на Банката во споредба со 2014 година.

8. Маркетинг активности

Банката во 2016 година имаше засилено присуство во медиумите со континуирана промоција на атрактивните и уникатни понуди на Банката, проследени со ПР-комуникација за новитетите во банкарското работење и активностите од областа на корпоративната општествена одговорност. Преку промотивните активности и комуникацијата со јавноста, Банката настојуваше да го издвои овој сопствен идентитет и препознатливост преку користење иновативни и креативни концепти, кои придонесоа во подигнувањето на Brand awareness и Advertising awareness за Банката.

8.1. Промоција на нови производи

Преку креирање нови пакет-понуди со своите стратешки партнери, Винер осигурување и Винер осигурување живот, Банката креираше понуди со основен мотив да прерасне во еден „финансиски супермаркет“, каде што клиентите ќе имаат можност на едно место да ги добијат потребните производи и услуги. Во изминатата 2015 година, Банката за првпат воведо платформа под називот “GO4”, која ги симболизира соработката и стратешкото партнерство помеѓу четворицата партнери од областа на банкарството и осигурувањето: Шпаркасе Банка, С-Лизинг, Винер осигурување живот и Винер осигурување. Под оваа платформа беше промовиран првиот пакет “GO4” – лизинг пакет, кој вклучува лизинг понуда, банкарски и осигурителни производи и услуги од четирите компании-партнери во платформата.

8.2. Спонзорства и настани

Во 2015 година Банката го задржа континуитетот во поддршка на реномирани културно-уметнички настани во државата, како и настани за поддршка на развојот на локалните заедници и образованието

и науката. Меѓу позначајните проекти што беа поддржани во текот на 2015 година се „Виенскиот бал“, „Охридско лето“, „Охридфест“, „Охридски трубадури“ и детскиот фестивал „Златно славејче“.

Банката беше спонзор на повеќе манифестации во организација на локалните заедници, какви што се

„Пивовест“ во Прилеп и „Струмичкиот карневал“ во Струмица, како и преку организирање настани за клиентите во неколку градови низ државата и неформални дружења „На кафе со Шпаркасе“, на кои претставниците од Банката остваруваа непосредни директни средби со

клиентите и ги презентираа поволните банкарски понуди. Преку промовирање на детското штедење беа спроведени повеќе настани во соработка со детски градинки и хумани организации, на кои преку маскотите Медо Штедо и Медена се едуцираа децата за создавање корисни навики за штедење.

9. Корпоративна општествена одговорност

Преку активна поддршка на проектите од корпоративната општествена одговорност, Банката во континуитет ја покажува својата грижа кон општеството во кое делува и чувствува одговорност да придонесе за поголем негов развој и заштита на социјално ранливите групи за чија интеграција во општеството е потребна финансиска помош од бизнис секторот. Следејќи го примерот на својата матична банка, Банката во својата

стратегија за корпоративна општествена одговорност има опфатено повеќе сегменти: **социјален сегмент** – заштита и поддршка на социјално ранливи категории (деца без родители и родителска грижа) и на лица со ретки и тешки болести, **образовен сегмент** – поддршка на младите и талентирани студенти, **окожувањето како сегмент** – преку преземање мерки за заштита на животната средина и **интерниот сегмент** – преку проектите за развој на иницијативноста и креативноста на вработените во рамките на организацијата.

Во рамките на образовниот сегмент Банката воспостави односи на партнерство со повеќе високообразовни институции за реализација на своите HR-проекти. Проектот „Најдобрите од Југоистокот“, кој веќе 5 години по ред се реализираше со поддршка на Банката, преку кој им се овозможува на најдобрите студенти од регионот на Југоисточна Европа ретка можност за обука и практично искуство во реномираната банкарска Шпаркасе Групација, како и посета на студиите на Универзитетот „Карл Франценс“ во Грац, Република Австрија. „Наградата за

социјално претприемништво (Social Impact Award)“ која се доделува во 10 европски земји со поддршка на Фондацијата Erste и Impact Hub Vienna, за студентите и младите претприемачи во Република Македонија за првпат се организираше во 2015 година од страна на организацијата „Млади инфо интернационал“; „**СОС Детско село**“ за поддршка на децата без родители и родителска грижа; проектот „**Рециклирање – КАЖИ ДА!**“ во соработка со компанијата „Пакомак“, со цел подигнување на свеста за заштита на животната средина уште од најмала возраст и **Црвениот крст на Град Скопје** преку организирање крводарителска акција во просториите на Банката.

Банката ја искажа својата хуманост и преку поддршка за заштита и третман на социјално ранливи категории и лицата заболени од ретки и тешки болести, преку реализација на донација за опремување на Дневниот центар за третман на лицата со аутизам, АДХД и Аспергеров синдром, во организација на здружението на граѓани „**Во мојот свет**“, поддршка за **СОС-линијата за жртви на семејно**

насилство и Општата болница во Велес. Преку хуманитарна работна акција на вработените во Банката за разубавување на Домот за деца без родители „**11 Октомври**“ и „**Домот за доенчиња и мали деца - Битола**“, Банката даде позитивен

пример до заедницата и упати силна порака дека секој поединец треба да го даде свој личен придонес и активно да се вклучи во акцијата за создавање подобар свет за децата без родители и родителска грижа. Во рамките на месецот на гладот, Банката реализираше донација на храна преку AmCham за народните кујни и беше еден од донаторите на акцијата „Ретвитни оброк“.

10. Човечки ресурси

Во 2015 година Банката остана посветена на корпоративната вредност и заложба за континуиран развој на човечкиот капитал. Следствено, се продолжи со унапредување на квалитетот на човечките ресурси, преку регрутирање високопрофесионален персонал со дополнителни знаења и вештини, кој придонесува во развојот на процесите и услугите во Банката, како и во градењето на нова корпоративна култура.

Во 2015 година дополнително се развиваше и системот на наградување, базиран на матрица на платни нивоа, кој го охрабрува и го мотивира успехот и наградувањето базирано на објективни квантитативни и квалитативни индикатори за успешност. Врз основа на Процедурата за наградување базирана на европските регулативи за наградување донесена во 2015 година, беше имплементиран Систем за управување со перформанси на раководните лица, базиран на мерење и евалуација на остварување цели поврзани со работното место како и евалуација на раководни и организациони компетенции. Во рамките на севкупниот процес на наградување, се продолжи со редовна годишна евалуација на сите вработени. Дополнително, раководниот кадар во 2015 помина и низ процес на 360 евалуација, преку Групациски систем, кој е фокусиран на лидерските вештини.

Обезбедувајќи ја организациската ефикасност, соодветната алокација на ресурсите се продолжи со регрутирање и пополнување работни места преку концептот на интерни огласи. Истовремено, Банката продолжи со регрутација на талентирани, мотивирани, обучени но и млади и

потенцијални кандидати, кои себеси се пронаоѓаат како дел од успешна, динамична и модерна банка.

Во 2015 година Банката продолжи со процесот на обуки насочени кон стекнување, одржување и обновување на оперативни знаења и вештини за продажба и преговори, кредитна анализа базирана на групациските стандарди како и зајакнување на компетенциите на линискиот менаџмент. Посебен фокус беше даден на воведување обука за менаџерски и организациски вештини посебно за раководните лица. Во 2015 година Банката продолжи со иновативни активности за развивање на тимскиот дух и соработка.

Се следеа промените во регулативата, како и новите развојни трендови применливи во нашето работење. Концептот на ментори воведен минатата година односно концептот на интерен трансфер на знаења и искуства преку промоција на позитивни модели на работење, продолжи со својата примена овозможувајќи личен и професионален развој на вработените со раководни задачи.

Банката ја продолжи својата улога на активен партнер на високообразовните институции, а традиционално го поддржуваме и развојот на младиот потенцијал преку групацискиот проект “Best of South East” за стипендирање студенти и едукација на врвниот Универзитет во Грац и во матичната банка во Австрија.

Банката го продолжува континуитетот на обезбедување здрава и безбедна работна средина за своите вработени.

11. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија има независна, објективна и советодавна улога, дизајнирана да ја зголеми вредноста и да го подобри работењето на организацијата. Таа ѝ помага на организацијата да ги оствари своите цели преку примена на систематски пристап за оценка и подобрување на ефективност на управувањето со ризици, контролата и управувачкиот процес.

Секторот во целост го исполни Годишниот план во однос на планираните редовни ревизии. При тоа особено внимание посвети на исполнување на сите законски обврски и спроведување ревизии и други активности согласно со утврдените ризици.

Во однос на Планот на спроведени редовни ревизии, кој беше изготвен врз основа на Методологија за утврдување и проценка на ризици, Секторот за внатрешна ревизија го оствари во целост, а исто така беа спроведени и други активности.

Во однос на областите што беа објект на ревизијата, тие се остварени во согласност со планираното. Значајна активност на Внатрешната ревизија беше следењето на статусот на утврдени наоди и преземени мерки за нивна имплементација, при што резултатите се позитивни и со нагорен тренд.

12. Контрола на усогласеност со прописи и спречување перење пари и финансирање тероризам

Воспоставениот систем во Банката за справување со ризиците од перење пари и финансирање тероризам е во согласност со домашната регулатива, но и со групациските стандарди. Тоа придонесе во градење однос на довербата со клиентите и воспоставување култура при што почитувањето на регулативата и воспоставените стандарди е интегрален дел од деловниот однос.

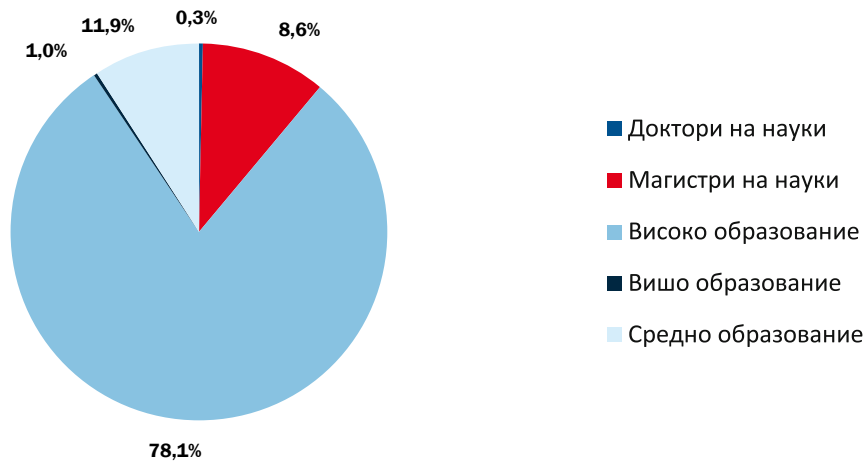
Во 2015 година функцијата Контрола на усогласеност со прописи премина од Кабинетот на УО во посебна и самостојна организациона единица, Служба Контрола на

усогласеност со прописи каде што се обедини со функцијата Спречување перење пари и финансирање тероризам.

Со ваквата промена и со обединување на двете функции во една организациона единица се обезбеди постабилен систем на превенција, идентификација и контрола на сите аспекти на работењето на Банката.

Функциите беа соодветно спроведени и извршени се сите планирани активности.

Графикон бр.12 Степен на образование

13. Извештај за корпоративно управување

13.1 Резиме на најважните факти

Во 2015 година, Кабинетот на Управниот одбор ги оствари сите активности во рамките на своите компетенции во согласност со важечката регулатива, интерните акти и најдобрите практики во сегментот корпоративно управување.

13.2 Активности на корпоративното управување

Собрание на акционери

Како што е пропишано со Закон, акционерите на Банката на редовно годишно собрание учествуваат во донесување одлуки од материјално значење за Банката, вклучувајќи усвојување на финансиските извештаи, распределба на добивката, како и други важни структурни промени. Посебно внимание е посветено на малцинските акционери и остварувањето на нивните права.

Надзорен одбор

Во текот на 2015 година, во согласност со локалната регулатива, беа одржани 17 седници на Надзорниот одбор, од кои 12 беа редовни состаноци на месечна основа и 5 вонредни состаноци, како резултат на потребата од поддршка на оперативните

функции. Надзорниот одбор го надгледува и го советува Управниот одбор за неговите активности на управување. Важните одлуки што се однесуваат на Банката како целина мора да бидат донесени со одобрение на Надзорниот одбор. Надзорниот одбор ги одредува информациите и должностите за известување на Управниот одбор, ги назначува членовите на Управниот одбор и изготвува долгорочни планови за соработка со Управниот одбор. Надзорниот одбор ја ревидира ефикасноста на својата работа најмалку еднаш годишно, колективно и од аспект на поединечни членови. Во согласност со законската регулатива, Надзорниот одбор ги има формирано Одборот за ревизија и Комисијата за именување и наградување.

За успешно остварување на својата функција, Надзорниот одбор работи во насока на градење балансиран состав, се грижи неговите членови да го имаат потребното знаење, способност и експертиза. Во насока на интернационалните активности на Банката, Надзорниот одбор има соодветен број членови со долготрајно интернационално искуство, а исто така има соодветен број независни членови.

За 2015 година на независните членови на Надзорниот одбор, по основ на надоместок на присуство на седници исплатен е бруто-износ од 466.662 денари. На останатите членови Банката не исплатува надоместоци по кој било основ.

Одбор за ревизија

Одборот за ревизија во текот на 2015 година одржа 4 седници. Одборот за ревизија го следи финансиското сметководство, вклучувајќи ги и сметководствениот процес и ефикасноста на системот на внатрешните контроли, управувањето со ризици, а особено на ефикасноста на системот на управувањето со ризикот, како и ефикасноста на системот на внатрешна ревизија, усогласеноста и ревизија на годишните финансиски извештаи. Одборот ја разгледа документацијата во врска со годишните финансиски извештаи и ги анализира ревизорските извештаи на независната ревизорска кука. Во текот на 2015 година Никица Мојсовска-Блажевска и Славиша Којиќ се именувани за нови членови на одборот, со што на 31.12.2015 година Одборот за ревизија е во следниот состав: Сава Далбоков - претседател на Одборот, Валбурга Зајдл - член, Ханс Лудвиг Диксер - член, Славиша Којиќ – член, Љупчо Пецев - независен член и Никица Мојсовска-Блажевска – независен член.

За 2015 година на независните членови на Одборот за ревизија, по основ на надоместок на присуство на седници исплатен е бруто-износ од 122.221 денари. На останатите членови Банката не исплатува надоместоци по кој било основ.

Управен одбор

Во 2015 година Управниот одбор на Банката се состои од три члена, со јасно дефинирани и разграничени надлежности и одговорности. Управниот одбор ги спроведува своите активности согласно со правната рамка и групациските стандарди.

Вкупните бруто-примања на членовите на Управниот одбор за 2015 година изнесуваат 23.520.401 денари.

Други одбори и тела на Банката

Надзорниот и Управниот одбор ги имаат воспоставено следниве постојани одбори – Одбор за управување со ризици, Одбор за надгледување на ИТ (ОНИТ), Комитет за оперативна ликвидност (ОЛК), АЛКО, Одбор за ревизија и Комисија за именување и наградување. Редовните извештаи доставени до Управниот одбор и Надзорниот одбор содржат конкретни информации за работата на комисиите во текот на претходната година.

Табела бр. 6 Надзорен одбор, со нивните членства во други одбори

Член	Основна функција	Членови на Надзорен одбор и други членства
Сава Иванов Далбоков Возраст: 42 Прво назначување: 11.2010 Термин на истекување: 02.2017	Член на Управниот одбор на Steiermärkische Bank und Sparkassen AG	Претседател на НО на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје Заменик-претседател на НО на Ерсте Банка АД Нови Сад Заменик-претседател на НО на Ерсте & Штаермеркише Банка, Риєка Претседател на НО на Шпаркасе Банка АД, Сараево Заменик претседател на НО на Шпаркасе Банка АД, Љубљана
Валбурга Зајдл Возраст: 43 Прво назначување: 11.2008 Термин на истекување: 02.2017	Директор на Управување со стратешки ризик Steiermärkische Bank und Sparkassen AG	Заменик-претседател на НО на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје Член на НО на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје Член на Одбор за ревизија на С-Лизинг Србија, Белград Член на Одбор за ревизија на Шпаркасе Банка АД Сараево Член на Одбор за управување со ризик на Асоцијација на австриски штедни банки со заедничка одговорност
Ханс Лудвиг Диксер Возраст: 48 Прво назначување: 05.2012 Термин на истекување: 08.2016	Директор на финансии на Steiermärkische Bank und Sparkassen AG	Член на НО на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје Нема членство и не е директор
Славиша Којиќ Возраст: 38 Прво назначување: 05.2012 Термин на истекување: 02.2017	Сениор менаџер – Развој на стратегија и бизнис во ЈИЕ Steiermärkische Bank und Sparkassen AG	Член на НО на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје Сениор менаџер – Развој на стратегија и бизнис во ЈИЕ Член на Одбор за ревизија на Шпаркасе Банка АД Сараево
Кристијан Поленак Возраст: 45 Прво назначување: 05.2011 Термин на истекување: 02.2017	Управувачки партнер во Адвокатско друштво Поленак	Независен член на НО на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје Нема членство и не е директор
Бранко Азески Возраст: 54 Прво назначување: 05.2011 Термин на истекување: 02.2017	Претседател на Стопанска комора на Македонија	Независен член на НО на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје Нема членство и не е директор

Табела бр. 7 Управен одбор

Член	Основна дејност	Области на одговорност и основни деловни активности
Глигор Бишев Возраст: 58 Прво назначување: мај 2013 Термин на истекување: мај 2018	Претседател на Управниот одбор на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје	- продажба-управување со физички лица; - маркетинг и комуникации; - човечки ресурси; - управување со средства; - финансии; - координација на Кабинетот на УО; - координација на интерната ревизија; Член на АЛКО, ОЛК Претседател на Европската бизнис асоцијација во Македонија
Саша Боко Возраст: 45 Прво назначување: декември 2012 Термин на истекување: декември 2018	Член на Управниот одбор на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје	- продажба-управување со правни лица; - управување со имот и безбедност; Член на АЛКО
Дамир Иваштиновиќ Возраст: 37 Прво назначување: јуни 2015 Термин на истекување: јуни 2020	Член на Управниот одбор на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје	- управување со ризик; - функции на спречување перење пари и финансирање тероризам; - организација и ИТ; - процесирање; - правни активности. Член на Одборот за управување со ризик, ОНИТ и АЛКО

SPARKASSE
Банка на вашето семејство.

ДЕЛОВНА ПОЛИТИКА И РАЗВОЕН ПЛАН НА ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ 2016 ГОДИНА

А. МАКРОЕКОНОМСКИ ПРОЕКЦИИ ЗА 2016 ГОДИНА

Светската економска активност иако покажува знаци на заздравување, сепак останува кривка и ранлива на бројните ризици од различна природа. Глобалниот светски раст за 2016 година се проценува дека ќе изнесува 3,4%, но тој нема да биде еднакво распореден и ќе зависи од бројни фактори какви што се цената на нафтата и металите, девизниот курс евро-долар и брзината на заздравување на кинеската економија. Во продолжение, мерките на монетарните власти во САД и во Европа, кои во моментот водат дивергентни монетарни политики, можат да предизвикаат значајни промени, особено во трендовите на финансиските пазари ширум светот. Дополнително, геополитичките тензии во повеќе региони, како и бегалската криза во Европа се ризици што не треба да се занемарат, бидејќи можат да предизвикаат значајни отстапувања од проекциите за раст на Унијата, кои за 2016 и 2017 година изнесуваат 1,4% и 1,7% соодветно.

Инфлацијата во еврозоната во изминатата година изнесуваше 0,2% на годишна основа и беше под проекциите поради ниските цени на нафтата и на храната. Според прогнозите на Европската централна банка (во понатамошниот текст ЕЦБ), се очекува инфлацијата да се задржи на ниско ниво и/или да навлезе во негативна зона во првата половина на 2016 година. Благ пораст на нивото на цените во монетарната унија се очекува кон крајот на годината и во 2017, како резултат на новите мерки преземени од страна на ЕЦБ во насока на одржување на ценовната стабилност согласно со нејзиниот таргет од околу 2% стапка на инфлација на среден рок. Во однос на домашната стапка на инфлација, сметаме дека таа ќе го задржи трендот од 2015 година и како и досега ќе биде под доминантно влијание на цените на нафтата и металите, кои се очекува да имаат надолан тренд. И покрај големата волатилност на цените на прехранбените производи, сметаме дека тие нема да предизвикаат позначајни промени во стапката на инфлација во Македонија.

Во однос на движењата во домашната економија, се очекува и во 2016 година да продолжи солидниот тренд на раст на **БДП** помеѓу 3% и 3,5%, а како носители на тој раст да бидат градежниот сектор и извозно ориентираните капацитети сместени во економските зони. Сепак, домашните политички случувања и мигрантската криза се сериозни закани, кои можат значајно да влијаат врз одлуките на економските субјекти да ги одложат своите инвестициски проекти, а со тоа и да предизвикаат надолни движења во македонската економија.

Дополнително во однос на **фискалната сфера**, годината беше завршена со буџетско салдо од 19.425 милиони денари што претставува 3,5% од бруто-домашниот производ и јавен долг

од 47% во однос на бруто-домашниот производ. Во текот на 2015 година беа добиени препораки од Светската банка и од Меѓународниот монетарен фонд дека земјата треба да го започне процесот на фискална консолидација. Поради тоа очекуваме преземените фискални мерки во 2016 да бидат насочени кон стеснување на буџетскиот дефицит и намалување на јавниот долг.

Што се однесува до **екстерниот сектор**, се очекува девизните резерви во текот на целата година да бидат одржувани на ниво од околу две милијарди евра, што ќе овозможи Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст НБРМ) без никакви пречки да продолжи да ја спроведува својата политика на таргетирање на фиксниот курс на денарот во однос на еврото. Понатаму, очекуваме НБРМ да ја задржи својата институционална рамка, пред сè **каматната стапка на благајничките записи** да се задржи на сегашното ниво од 3,25%. Во однос на движењата на каматните стапки **ЕУРИБОР**, се очекува и едномесечниот и шестмесечниот во 2016 година да останат во зоната на негативни каматни стапки. Позначајни промени во надолна насока се можни како резултат на сетот преземени мерки за понатамошно монетарно олабавување од страна на ЕЦБ. **Активните и пасивните каматни стапки на македонските банки** во 2015 година беа на историско најниско ниво, а очекувањата се дека и во 2016 година дека ќе останат на истото ниво.

Кредитирањето се очекува да го продолжи својот нагорен тренд од изминатите години. Нашите прогнози се дека тие ќе остварат стапка на раст од 7,4% на годишно ниво, при што поинтензивно би растело кредитирањето кон физичките лица (годишна стапка од 11,2%), додека кредитите кон претпријатијата би оствариле умерен раст од 4,5%. Прогнозите во однос на движењето на **депозитите** се дека на збирна основа се очекува да се зголемат за 7,6%, при што депозитите на домаќинствата ќе пораснат за 8,3%, а депозитите на корпоративниот сектор за 5,8%. Овие претпоставки се вклучени во деловната политика и развојниот план на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје (во понатамошниот текст Банката).

Банкарскиот сектор се очекува да остане стабилен и здрав, остварувајќи стапки на адекватност на капиталот од над 15%. Понатаму, се очекува банките да ја задржат својата ликвидност, како и трендот на раст на профитабилноста да продолжи и во 2016 година. Врз основа на најавите за заедничка платформа за тргување на македонската, загрепската и софиската берза, се очекува позначајно раздвижување на **пазарите на капитал**, што би требало позитивно да влијае врз целата економија.

Б. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ДЕЛОВНАТА ПОЛИТИКА НА ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ ЗА 2016 ГОДИНА

Вредностите и убедувањата го водат нашето однесување. Тие ни помагаат да го водиме бизнисот со најголем интегритет, да креираме долгорочна вредност за нашите акционери и да ги поддржуваме нашите вработени со континуирано вложување во нивното образование и обука. Банката одржува непоколеблив фокус да пружи најквалитетна услуга на своите клиенти. Во исто време, работи на континуирано подобрување на своите процеси и поттикнување на одговорноста и претприемачкиот дух.

Визија: современа банка што ги исполнува очекувањата на клиентите и создава нови вредности за нејзините вработени и акционери.

Мисија: позиционираност помеѓу првите три банки на пазарот според изборот на клиентите, банка што ги реализира нивните потреби и проекти.

Внатрешните вредности ги стимулираат нашите перформанси и ни помагаат да го дадеме најдоброто од нас секој ден, креирајќи повеќе за нашите акционери и нудејќи им на нашите клиенти спектар производи и услуги приспособени на нивните потреби. Нашите стремежи се насочени секогаш кон тоа да ги надминеме очекувањата на клиентите, да ја направиме вистинската работа, да размислуваме долгорочно и да работиме заедно. Нашиот фокус пред сè е да создадеме вредност повеќе за следните главни таргет групи:

- **клиентите** – се стремиме да изградиме посилна и долгорочна врска со нашите клиенти, кои се центарот на сè што работиме, преку обезбедување долгорочни придобивки и диференцирано искуство, искуство поразлично од она што го нудат другите банки;
- **акционерите** - континуирано создавање атрактивни стапки на поврат на капитал приспособени на ризикот преку добри одлуки за алокација на ресурсите, што би резултирало со зголемување на капиталот и обезбедување долгорочна стабилност во работењето на Банката;
- **вработените** - едуцирани, обучени и мотивирани вработени во насока на подобрување на квалитетот на работењето;
- **заедницата** - развој на општествената одговорност преку инволвирање во традиционални општествено одговорни проекти како и воведување нови иновативни проекти што ќе бидат од значење за заедницата.

Клучната **стратешка цел** на Банката за 2016 година е пред сè креирање препознатливост на пазарот преку:

- достигнување соодветна стапка на поврат за акционерите;
- стекнување критичен пазарен удел што овозможува одржлива профитабилност и перманентен пораст;
- стабилност на основниот банкарски систем, интензивна продажба на трајни налози и пречекорувања на трансакциска сметка, воведување мобилно банкарство, зголемен број корисници на електронско банкарство и промоција на бесконтактни кредитни картички.

Како ќе се обезбеди целосно остварување на стратешките цели на Деловната политика за 2016 година?

- јакнење на стратешкото партнерство со компаниите што нудат животно осигурување (Winner Life) и неживотно осигурување (Winner);
- искористување на соработката со стратешките клиенти, кои се водечки компании на пазарот во своите индустрии, што воедно ни овозможува пристап и до нивните добавувачи;
- технолошко подобрување за создавање посоефициран основен банкарски систем, кој ќе биде клучна поддршка на целокупното работење на Банката;
- заедничко финансирање со матичната банка на долгорочни инфраструктурни проекти на државата.

Во насока на исполнување на стратешките определби, приоритетни **нефинансиски цели** и задачи на Деловната политика во наредниот период остануваат:

- проектот за надградба на банкарскиот информациски систем;
- подобрување на нивото на know-how и на продажните вештини на продажниот персонал преку континуирана обука и едукација, со цел создавање задоволни клиенти и подобрување на профитабилноста;
- редифинирање на интерни максимални лимити на изложеност за клучни постојни и дефинирање на интерни лимити на изложеност за нови клиенти како кредитна стратегија за корпоративните клиенти;
- целосен сет услуги за корпоративните клиенти преку Client service центарот;
- таргетирано преземање некредитни корпоративни клиенти за продажба на безризични продукти и Cross sale;
- подобрување на ефикасноста на кредитниот процес преку поедноставување на процедурите;
- зголемување на бројот на лојални и задоволни клиенти;
- подобрување на работењето со кредитните картички;
- атрактивни локации за различни канали на дистрибуција и зголемување на нивното користење од страна на клиентите на Банката (АТМ со депозитна функција, електронско банкарство, мобилно банкарство, картично работење и сл.);
- зголемување на обемот на интерните плаќања.

Фокусот на Банката ќе биде насочен кон интензивирање на кредитната активност, со цел зголемување на пазарниот удел по различни сегменти преку зајакнување на довербата на клиентите во Групацијата, но и во Банката како дел од неа. Со ова ќе се овозможи зголемен обем на работење и воедно и зголемени приходи и зголемен квалитет на кредитното портфолио.

ПРОГРАМА НА МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА СТРАТЕШКИТЕ ОПРЕДЕЛБИ НА ДЕЛОВНАТА ПОЛИТИКА ЗА 2016 ГОДИНА

Табела 1. Пазарно учество на Банката за период 2014 – 2016 година

ПАЗАРНО УЧЕСТВО	2014	2015	Б2016
кредити на правни лица	4,5%	4,1%	5,1%
кредити на физички лица	3,3%	3,7%	4,0%
ВКУПНИ КРЕДИТИ	4,0%	3,9%	4,6%
депозити од правни лица	4,8%	6,3%	5,8%
депозити од физички лица	2,7%	2,9%	3,0%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ	3,3%	3,9%	3,7%

Сите претходно наведени цели и мерки се очекува да резултираат со остварување на главните **финансиски цели** на Деловната политика на Банката:

- зголемување на учеството на некаматонските приходи во вкупните оперативни приходи на Банката;
- пораст на обемот на операции, подобрување на продажбата и профитабилноста преку воведување нови производи, услуги и бизнис линии;
- пораст на обртот на девизниот пазар и профитабилноста од девизните операции;
- понатамошно зголемување на учеството на денарските кредити во вкупното портфолио во согласност со постојната FX-стратегија;
- ново портфолио генерирано со построги кредитни стандарди што ќе овозможи целосна контрола на волуменот на нефункционални кредити;
- акцент на депозитите по видување и долгорочните девизни депозити;
- подобрување на каматната маргина;
- постигнување целосна усогласеност со екстерните и интерните регулативи;
- одржување висока стапка на адекватност на капиталот.

Квантифицирани во **клучни показатели**, со финансиските цели на Деловната политика на Банката се предвидува:

- постигнување на стапката на поврат на капиталот (ROE) од 4,1%;
- висока стапката на адекватност на капиталот од 21,1%;
- коефициент Трошоци/Приходи (Cost/Income ratio) 66,8%;
- коефициент за покриеност на кредитите со депозити (Loan to deposit ratio) 95,9%;
- зголемување на каматната маргина на 3,9% и зголемување на нето-каматниот распон на 3,7%;
- намалување на учество на нефункционалните кредити во вкупното кредитно портфолио на 11,8%;
- постигнување коефициент на покриеност на нефункционалните кредити со резервации (NPL coverage ratio) од 97,9%;
- постигнување коефициент на покриеност на вкупните нефункционални пласмани со резервации (NPE coverage ratio) 102,1%;
- учество на расходите за резервации за ризик во вкупните кредити (ARC) на крајот од годината од 1,2%.

1. Управување со ризици и наплата

Во текот на 2016 година во делот на управувањето со ризиците, во фокусот останува продолжувањето на проектот Risk Governance, кој подразбира усогласување и приближување кон групациските стандарди за управување со ризиците и усвојување нови политики и процедури.

Генерално управувањето со ризиците за 2016 како приоритетни цели ги има поставено следните активности:

Во делот на управувањето со кредитниот ризик:

- Воведување дополнителна скоринг компонента базирана на навиките на клиентите во моделот за рејтинг на физички лица;
- редефинирање на кредитниот процес кај корпоративните клиенти преку:
 - приближување на кредитниот процес кон групациските стандарди;
 - приближување на темплејтите во кредитниот процес кон групациските стандарди.

Унапредување на процесот на рана наплата:

- кај микро-клиентите и активностите за рана наплата кај физичките лица;
- рана идентификација на потенцијално проблематични клиенти, со цел да се изврши рано реструктурирање на нивниот долг.

Воведување дополнителни функционалности за управувањето со ризиците во постојниот Информативен систем на Банката

Во делот на управување со стратески ризици главни приоритети за 2016 година ќе бидат:

- унапредување на процесот на управување со Оперативен ризик во насока на приближување кон групациските стандарди;
- имплементација на Систем на интерни контроли во Секторот за управување со средства, Секторот Финансии и Депозитно работење кај правни лица.

Наплата на проблематични кредити и управување со преземени средства:

- континуирана имплементација на групациските стандарди во функција на поуспешно управување со наплатата;
- унапредување на извештајните форми за “Forbearance” статус на клиентите согласно со групациските стандарди;
- унапредување на извештајните форми за менаџментот и

Групацијата во поглед на остварен и буџетиран износ на наплата;

- промоција на алтернативни начини за наплата на проблематични кредити преку продажба на портфолио на проблематични побарувања;
- континуирана дообука на вработените.

Унапредување на процесот за управување со колатерали преку:

- воведување контролен механизам во процесот на ажурирање на годишните репроценки и полиси за обезбедените кредитни пласмани;
- изготвување на дел од проценките/репроценките од страна на внатрешни проценители, со цел да се подобри ефикасноста во кредитирањето и односот со клиентите;
- унапредување на процесот на евиденција на колатералите, надградување на системското решение (БИС) во поглед на евиденција на колатералите во базата на Банката, означување на BASEL II релевантните колатерали и унапредување на извештајните форми за управување со колатерали усогласени со групациските стандарди.

Политика на управување со преземени средства:

- стратегијата на Банката во делот на управувањето со преземените средства подразбира преземање имот само во услови на познат купувач каде што намерата за купување е позната, што подразбира брзо и адекватно претворање во „пари“;
- изготвување планови за продажба на преземениот имот;
- активна интернет-продажба (постојано ажурирање на интернет-страницата со имот преземен за продажба);
- непосредни контакти со физички и правни лица потенцијални купувачи;
- соработка со етаблирани агенции за продажба на недвижен имот.

Мерките и активностите наведени погоре ќе придонесат за намалување на учеството на проблематичните кредити во вкупното портфолио согласно со буџетираното, ќе го подобри квалитетот на портфолиото и ќе ја зголеми покриеноста на проблематичните кредити со адекватно ниво на резервации.

2. Ликвидност

2.1 Управување со оперативна ликвидност

Како и во претходните години, примарна цел на Банката во управувањето со оперативната ликвидност во 2016 година ќе биде обезбедување стабилност во работењето, навремено извршување на достасаните обврски и обезбедување целосна усогласеност со екстерната регулатива, интерните правила и со групациските стандарди. Истовремено, управувањето со оперативната ликвидност ќе има за цел да ги оптимизира паричните текови и да го димензионира учеството на Банката на финансиските пазари.

Со оглед на високото ниво на ликвидност што се очекува да се задржи и во текот на 2016 година, се планира краткорочните потреби за финансирање да бидат покриени од ликвидните средства на Банката. Вонредното ангажирање дополнителна ликвидност на меѓубанкарскиот пазар на пари или од Групацијата се очекува да биде на минимално ниво. Високото ниво на ликвидност исто така ќе подразбере продолжување на вложувањата во државни хартии од вредност и инструменти на НБРМ, иако со очекуван намален обем во споредба со 2015 година.

Во таков контекст, Банката ќе настојува да изврши оптимална алокација на вложувањата во благајнички записи, државни записи и државни обврзници, согласно со расположливите лимити, приносите и рочностите. Меѓутоа, независно од очекуваниот пораст на каматните стапки на државните хартии од вредност, интерните лимити и високото ниво на ликвидност ќе придонесат за значително користење на инструментите на НБРМ (орочувања „преку ноќ“ и „седумдневен депозит“), како и користење на можностите за пласирање депозити на меѓубанкарскиот пазар на пари.

Дневното следење и краткорочното планирање на ликвидноста во 2016 година ќе продолжи да се извршува во рамките на Процедурата за управување со оперативна ликвидност, која го регулира известувањето на различните организациони делови за деловните настани што имаат импликации врз оперативната ликвидност. Комитетот за оперативна ликвидност (OLC) ќе ги разгледува состојбите и ќе ги усвојува краткорочните планови за управување со оперативната ликвидност.

2.2 Управување со валутна позиција

И во текот на 2016 година Банката ќе управува конзервативно со валутниот ризик, преку адекватно управување со отворената валутна позиција.

Во таа насока, примарна цел ќе биде да се обезбеди целосна усогласеност со екстерната и на интерната регулатива и релевантните лимити, како и почитување на групациските стандарди. Согласно со овие акти, Банката во 2016 година има

за цел да придонесе кон оптимизација на валутната структура на билансот на состојба преку зголемување на обемот на пласманите во денари и зголемување на долгорочните извори на средства во странска валута.

Имајќи предвид дека Банката извршува операции за своите клиенти во повеќе валути, таа ќе се стреми кон одржување затворена или умерено отворена девизна позиција, во зависност од пазарните услови и потребите на клиентите на Банката кои имаат операции во странска валута.

Следењето и планирањето на валутната позиција и понатаму ќе се извршува преку статутарниот Извештај за валутен ризик и дневните симулации на отворената девизна позиција, од страна на релевантните комитети за управување со оперативна ликвидност и управување со актива и пасива (OLC и ALCO).

2.3 Вложување и управување со хартии од вредност

Банката ќе продолжи со одржување портфолио на вложувања во хартии од вредност. Како и во претходните години, целта на вложувањата е да се обезбеди пласирање на вишоците ликвидни средства во финансиски инструменти со низок ризик (државни хартии од вредност, инструменти на НБРМ и странски хартии од вредност – ECB eligible bonds), со едновременно обезбедување адекватна ликвидна резерва за потребите на Банката.

Вложувањата во хартии од вредност, Банката ќе ги извршува во рамките на утврдените лимити согласно со екстерната и интерната регулатива, како и со групациските стандарди. Во тој контекст, вложувањата главно ќе бидат насочени кон домашните државни записи, државни обврзници и кон благајничките записи. Имајќи ја предвид долгорочната определба на Банката да го намалува учеството на вложувањата во државни хартии од вредност за сметка на кредитните пласмани, овој тренд се очекува да продолжи и во 2016. Во текот на 2016 година, Банката ќе продолжи да ги запишува максимално дозволените износи на благајнички записи, со оглед на пополниот принос.

Согласно со пазарните услови, во текот на 2016 година можат да се очекуваат промени на каматните стапки, кои ќе имаат ефект врз каматните приходи. Имајќи предвид дека во октомври 2015 каматните стапки на државните записи забележаа нагорен тренд, реално е да се очекува ваквиот ефект да биде продолжен и во изданијата на хартии од вредност над една година.

Дополнително на вложувањата во домашни државни хартии од вредност и благајнички записи, а за целите на усогласување со Basel III во делот на LCR (Liquidity Coverage Ratio) индикаторот, Банката во 2016 ќе одржува портфолио на хартии од вредност деноминирани во евро, издадени од странски издавачи со прифатлив кредитен рејтинг.

Комитетот за управување со актива и пасива (ALCO) и понатаму ќе ги определува лимитите и генералната структурата на вложувањата во хартии од вредност. Индивидуалните одлуки за вложувања во рамките на определените лимити, ќе бидат

3. Корпоративна стратегија и работење со правни лица

Во главниот фокус на стратегијата за работење со корпоративни клиенти во деловната 2016 година ќе биде реализирањето на неколку клучни активности, кои од своја страна ќе имаат за цел унапредување на продажбата и постигнување на предвидените таргети:

- зголемување на волуменот на кредити преку истовремено зголемување на бројот на клиенти од МСП (мали и средни претпријатија) сегментот;
- интензивирање на Cross sale активностите преку блиска и добро координирана соработка со Секторот за работа со физички лица;
- зголемување на приходите од вонбилансните и некредитните продукти;
- континуирано следење на потребите на нашите клиенти;
- следење на конкуренцијата;
- континуирана едукација и обука на вработените;
- оптимизирање на ефикасноста на севкупниот кредитен процес преку поедноставување на процедурите;
- зголемување на обемот на интерните плаќања.

Во 2015 година Секторот за корпоративни клиенти презема активности во насока на проширување на тимот, како и постојани едукации на човечките ресурси. Во 2016 година ќе се продолжи во таа насока, а фокусот ќе биде насочен кон подобрување на ефикасноста на процесите, сè со цел овозможување максимално квалитетна услуга на нашите клиенти, а со тоа и континуирано подобрување на квалитетот на кредитното портфолио и базата на клиенти.

За остварување на стратешката определба, да бидеме сигурен партнер на нашите клиенти и секогаш конкурентни во нудење индивидуални решенија и добри продукти за нивните потреби, клучни мерки за остварување на овие цели во 2016 година ќе бидат:

Во делот на клиентскиот фокус:

- интензивна аквизиција на таргетираните клиенти со добар рејтинг, согласно со стандардите на Банката;
- интензивна аквизиција и на некредитни клиенти, со цел зголемување на приходите од неризични продукти;
- Cross sale активности;

дополнително разгледувани и оперативно потврдени во рамките на Комитетот за управување со оперативна ликвидност (OLC).

- привлекување клиенти нето-извозници, со цел подобрување на депозитната база во евра;
- зголемена соработка во рамките на Ерсте и Шпаркасе Групација со размена на клиенти, односно регионално следење на нашите клиенти;
- подобрување на квалитетот и оптимизација на услугите што ги нуди Секторот за управување со корпоративни клиенти;
- засилен мониторинг и наплата, како и навремено утврдување излезни стратегии за клиенти со лоша кредитна историја;
- редифинирање на интерните лимити за максимална изложеност за клучни постојни клиенти.

Во делот на продукт-стратегијата:

- продолжување на продажба на кредити во домашна валута во согласност со утврдената FX-стратегија;
- подобрување на одредени продукти во Продукт-каталогот;
- воведување на продуктот Пречекорување на жиро-сметка за правни лица;
- дизајнирање краткорочни продукти за селектирани високо бонитетни компании - како дел од стратегија за преземање;
- нудење пакет понуди со повластени услови за МСП клиенти;
- диверзификација на кредитното портфолио, како од аспект на големина така и од аспект на припадност на одредена индустрија.

Во делот на политиката на формирање цени:

- применување ценовна политика базирана врз рејтингот на клиентот и обезбедувањето, односно согласно RAP (Risk Adjusted Pricing) алатката;
- формирање цени врз основа на утврдена профитабилност на клиент.

Во делот на каналите на продажба:

- централизирана понуда на услуги преку Corporate Service центарот во рамките на Секторот за управување со корпоративни клиенти.

4. Работа со население и управување со деловна мрежа

Главни приоритети на деловната политика за 2016 година во делот на кредитното и депозитно работење со физички лица и микро-клиенти, ќе бидат воведување нови производи во континуитет, испорака на квалитетна услуга и врвна грижа за клиентите, како и остварување на поставените бизнис цели и планираниот раст.

Согласно со претходно наведеното, Секторот Управување со физички лица ќе стави акцент на следните активности:

- постојано следење на пазарните и групациските трендови и воведување иновативни решенија за кредитни и депозитни производи;
- дизајнирање пакети на производи за посебно таргетирани групи клиенти;
- продлабочување на воспоставената деловна соработка со Winner Life и Winner Осигурување Македонија преку воведување пакети на производи во комбинација со полиси за осигурување;
- во фокусот на продажбите остануваат потрошувачките кредити во домашна валута, картички и пречекорувања, станбени кредити во евра, депозити по видување, орочени девизни депозити и засилени продажби на некредитните производи (електронско банкарство, трајни налози);
- понатамошен развој на имплементираниот концепт за аквизиција и опслужување премиум клиенти;
- континуирана продажба на пакетот за млади, како посакувана таргет група;
- проактивен пристап и аквизиција на нови клиенти од микро-сегментот;
- засилување на продажбите на пакетите на производи за микро-клиентите, со цел постигнување на поставените развојни цели за овој сегмент;
- финансиска поддршка и градење долгорочни деловни релации со клиентите во насока на реализирање на антиципираните квалитетни бизнис идеи.

Во делот на каналите на дистрибуција во деловната 2016 година се планира развој на следните сегменти:

- воведување бесконтактна дебитна картичка MasterCard Debit;
- имплементација на решение за спроведување трансакции на ПОС-терминалите со можност за плаќање на рати со кредитните картички издадени од Банката, што ќе придонесе за понатамошно зголемување на прометот на ПОС-уредите

- и кредитните картички;
- целосна имплементација на Контакт центар, во насока на комплетна поддршка и грижа за постојните и идни клиенти на Банката;
- воведување нови функционалности и унапредување на дизајнот на ATM-екраните, со цел подобра информираност на клиентите за актуелните производи и услуги на Банката;
- нова услуга “SMS alert”, која ќе им овозможи на постојните клиенти на Банката промптно информирање за промените на трансакциските сметки и производите што ги користат;
- можност за активирање на дебитните и кредитните картички на банкомат, како и нов начин на дистрибуција до клиентите;
- имплементација на услуга „сликај и плати“ како нова алтернатива за клиентите при извршување на тековните плаќања;
- континуирано ширење на мрежата на ПОС и ATM уреди.

Во делот на мрежата на експозитури, Секторот Управување со физички лица ќе продолжи со активностите за:

- подигнување на нивото на услугата во продажната мрежа и унапредување на продажните вештини на вработените преку спроведување континуирани обуки;
- организациско и кадровско усовршување во насока на подигнување на нивото на знаење на вработените преку спроведување обуки од областа на оперативното работење;
- Retail сертификација на вработените во мрежата на експозитури на Банката;
- лиценцирање вработени во мрежата на експозитури за продажба на полиси за осигурување, со цел продлабочување на деловната соработка со осигурителните компании и испорачување комплетна услуга за клиентите во експозитурите на Банката;
- целосна интегрираност на клиентите во експозитурите, препознатливост на брендот и уредување на просторот согласно со групациските стандарди;
- унапредување на организацијата и поедноставување на процесите, со цел поефикасно работење и можност за поголеми теренски активности;
- интензивирање на соработката помеѓу експозитурите, микро и корпоративниот сегмент, координираност на активностите при аквизиција на нови и опслужување на постојни клиенти, како и засилување на вкрстените продажби.

5. Политика на цени и управување со актива и пасива

Банката за 2016 година ја продолжува цврстата определба за водење прудентна ценовна политика во услови на променливи домашни и меѓународни пазарни трендови преку остварување на своите главни цели:

- подобрување на каматната маргина преку квалитативна промена во структурата на активата и пасивата;
- соодветно инкорпорирање на трошокот на ризикот при утврдување на цените на производите;
- подобрување на конкурентската позиција на продуктите на Банката на пазарот;
- зголемување на пазарното учество во таргетираните сегменти од работењето.

Притоа, примарен фокус при детерминирањето на висината на каматните стапки останува да биде факторот на ризик, кој соодветно се мери и прикажува во вкупната продажна цена на производите. Банката преку дефинирање на факторот на ризик, ќе настојува да обезбеди оптимален однос помеѓу висината на ризикот и повратот, осигурувајќи на тој начин зголемена и долгорочно одржлива пазарна позиција.

Исто така, Банката го задржува принципот на внимателно и рационално управување со цените на производите, на начин што ќе обезбеди покриеност на трошоците што ги создава во своето тековно работење и обезбедувајќи стабилни извори на рефинансирање со пониски трошоци, што резултира со зголемување на каматната маргина и воедно остварување на планираната добивка на Банката.

Во услови на остра конкуренција на банкарскиот пазар во Република Македонија, Банката и понатаму ќе настојува да биде препознатлива како иновативна во однос на воведување нови производи и услуги и да биде предводник во создавање „финансиски супермаркети“, каде што преку својата понуда ќе биде континуирано атрактивна за постојните и потенцијалните

клиенти. Воведувањето на нови производи и услуги ќе се одвива согласно со групациски утврдена процедура, базирајќи се на соодветни и темелни анализи, кои ги докажуваат бенефитите за Банката во остварувањето на своите цели.

Покрај висината на каматните стапки на своите производи, Банката во рамките на својата ценовна политика ќе се фокусира и на рационално управување на висината на тарифите и надоместоците на начин што ќе обезбеди конкурентност на пазарот, но и соодветна профитабилност и зголемување на некаматните приходи.

Комитетот за управување со активата и пасивата (АЛКО) како клучно работно тело ќе управува со висината на каматните стапки, тарифите и надоместоците согласно со ценовната политика на Банката и пазарните услови. Комитетот ќе врши постојан мониторинг на остварувањето на ценовната политика на Банката и случувањата на банкарскиот пазар. Согласно со тоа, ќе дава насоки и препораки за стратешките позиции на Банката, со цел остварување позитивни приноси од среднорочните и долгорочните инвестиции. Покрај одредување на висината на каматните стапки и надомести, останати надлежности на АЛКО ќе бидат следење на изложеноста на Банката на валутен, ликвидносен и каматен ризик, како и исполнување на лимитите за вложувањата на Банката во хартии од вредност. На макрониво, АЛКО ќе ги следи тековните случувања во домашната економија и финансискиот систем, како и глобалните финансиски текови што влијаат врз банкарското работење и ќе дава соодветни насоки за остварување оптимална структура на активата и пасивата што ќе произведе стабилност, ликвидност и профитабилност согласно со дефинираните таргети на Банката.

Главна цел на политиката на цени на Банката во 2016 година е остварување на планираното ниво на профитабилност преку постигнување нето-каматна маргина на ниво од околу 3,9%.

6. Човечки ресурси

Во насока на имплементацијата на стратешките цели од генералната деловна политика на Банката за 2016 година, Банката останува на својата заложба да развива и да нуди работно опкружување и систем на личен и професионален развој и напредок, но и да развива корпоративна култура на вклученост во реализирањето на стратешките и оперативните цели на Банката. Тимот на талентирани, мотивирани, обучени и млади вработени, кои се дел од успешна, динамична, модерна банка за која клиентот е во фокусот на интересот, останува клучен капитал за Банката, а определбата за континуирано вложување и развој на тој ресурс останува круцијална вредност во корпоративната култура.

Врз основа на Процедурата за наградување базирана на европските регулативи за наградување донесена во 2015 година, беше имплементиран Систем за управување со перформанси, базиран на мерење и евалуација на остварување цели поврзани со работното место како и евалуација на раководни и организациски компетенции. Во рамките на севкупниот процес на наградување, се продолжи со редовна годишна евалуација на сите вработени. Дополнително, раководниот кадар во 2015 помина и процес на 360 евалуација, преку Групациски систем, кој е фокусиран на лидерските вештини. Во 2016 година Банката ќе продолжи со развој на севкупниот систем за наградување со основна цел лојалноста, посветеноста и мотивацијата на персоналот да останат основна одлика и корпоративна вредност на Банката.

7. Маркетинг

Маркетинг активностите ќе ја следат генералната стратегија на Банката во поглед на континуирано зголемување на пазарниот удел и рангирање помеѓу најдобрите 5 банки во Република Македонија. Преку спроведување креативни и иновативни маркетинг кампањи, Службата Маркетинг и комуникации ќе настојува да го задржи трендот во рекламирањето и постојана присутност во медиумите, поддржана со континуирана ПР-стратегија во насока на зголемување на свесноста за Банката (Brand awareness). Стратегијата за градење препознатлив имиџ на современа и иновативна банка, преку промоција на производи и услуги што претставуваат уникатни предности (USP) за Банката, како што се достапноста на широката мрежа на банкомати преку Ерсте и Шпаркасе Групациската, новиот тип на АТМ со менувачко и депозитно работење за физички и правни лица, како и промоцијата на комплетно нови понуди на производи и услуги на македонскиот пазар.

Плановите за обука и унапредување на вештините и знаењата односно квалификациите на вработените ќе остане круцијална активност за развој на вработените. Тренингот и развојот на персоналот ќе биде насочен кон напредни оперативни знаења и модерни продажни вештини како и континуирана обука за сите аспекти што треба да резултираат со врвна грижа за клиентите. Во оваа насока Банката во 2016 година ќе започне процес на сертификација на вработените во Секторот за Управување со физички лица преку што ќе обезбеди формален стандард на познавања и квалификации на вработените во оваа област и ќе придонесе за развој и унапредување на квалитетот на услугите. Дополнително внимание ќе биде посветено на воведување обуки за “soft” вештини кај вработените, како и програми и обуки за развој на тимовите и лидерските вештини. Понатаму, Банката активно ќе го мотивира и ќе го помага личниот развој на вработените за проширување и надградување на своето образование на високорангираните универзитети како и стекнување меѓународно признати лиценци за специфични знаења. Како партнер во групацискиот проект “Best of South East” за стипендирање студенти и едукација на врвниот Универзитет во Грац и извршување пракса во матичната банка во Австрија, Банката останува посветена на вложување во младите и образовани лица, како иден потенцијал за развој на финансискиот сектор во Земјата.

Комуникацијата на актуелните понуди на Банката главно ќе се спроведува преку употреба на традиционалните канали на комуникација, но истовремено со примена и развој на адвертајзингот преку дигиталните канали на комуникација какви што се социјалните мрежи, интернет-порталите, онлајн пребарувачи и веб-страницата на Банката.

Стратегијата за развој на општествената одговорност, како еден од позначајните сегменти во маркетинг стратегијата на Шпаркасе Банка, ќе има основна цел да ги поддржи проектите што веќе се воведени како традиционални општествено одговорни практики и да воведи нови иновативни проекти, кои ќе бидат од значење за заедницата, клиентите, вработените и за акционерите на Банката.

8. Управување со имот и контрола на трошоци

Деловната политика за 2016 година придава голема важност на контролата на трошоците, со цел максимизирање на финансиските резултати и постигнување подобар Cost-to-Income показател.

Клучна цел на Деловната политика за 2016 година е подобрување на трошковната ефикасност што на крајот се очекува да резултира со обезбедување внатрешни заштеди и рационализација во работењето.

Во 2016 година Службата управување со имот и безбедност ги планира следните приоритетни активности:

- подобрување на контролата на непродуктивните трошења, со цел максимизирање на финансиските резултати, преку подобро управување со набавките (добивање врвен квалитет, стабилност на набавките и намалување на цените) и оптимизирање на работните процеси;
- продолжување на соработката во делот на групациските набавки со Erste Group Procurment, со што ќе продолжи трендот на остварување заштеда преку користење на

групациските бенефити;

- имплементација на електронска архива што ќе значи дигитализација, внесување, чување, категоризирање и дистрибуција на документите од деловодникот во електронска форма согласно со законските норми и прописи за канцелариско и архивско работење. Со тоа ќе се овозможи побрзо и полесно пронаоѓање и пристапување до документите што циркулираат преку архивата во Банката;
- оптимизација и модернизација на деловната мрежа со релокации на неколку постојни и отворање нова експозитура;
- зголемени активности во делот на процесот “Cash management” во Банката (преземање, транспорт и обработка на приливи од ВИП-клиенти);
- унапредување на процесот на мониторингот со поставување верификационен видеомониторинг (унапредување на техничката опрема за видеонадзор);
- нов систем за контрола на пристап и електронска евиденција за работно време во деловните простори на Банката;
- купување деловен простор на ексклузивни локации.

9. Контрола на усогласеност со прописи

Модерното банкарство не подразбира само и единствено работење за финансиски цели и не подразбира водење банка како финансиска институција што работи единствено за профит. Банките го имаат надминато концептот на единствено финансиски институции чии активности се движат во тие рамки. Банките го имаат прифатено концептот на важни, дури и клучни, економски ентитети кои во општеството се јавуваат како активни носители на многу процеси што се од економско и општествено значење и влијание. Имајќи го тоа предвид, банките ја имаат одговорноста да се придржуваат кон сите важечки прописи и да работат во согласност со постојната регулатива на национално и на светско ниво.

Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје посветува должно внимание во градење култура на усогласеност на работењето на Банката во најширока смисла на значењето. Стабилното одржување на функцијата Контрола на усогласеност со прописи, опфаќајќи го делот на спречување перење пари и финансирање тероризам во рамките на Банката е клучен показател за нивото на посветеност при воспоставување цврсти темели на кои почива една интернационална групација со долга традиција.

Главните цели и насоки на функцијата Контрола на усогласеност се:

- посветено следење на важечката регулатива, стандарди и добри практики и информирање за постапување според нив;
- чести и целисходни проверки на усогласеноста на Банката од сите аспекти на работењето како би се обезбедила сигурност и формирање единствен систем на добри практики;
- активно и непристрасно вклучување со сите активности на Банката што би можеле да имаат влијание во промени на текот на досегашните активности како и активна контрола и вклученост во новите процеси и соодветна анализа на импактот на истите;
- постојано известување на сите релевантни лица, тела, одбори и единици како би можел да се обезбеди транспарентен систем на целокупна свесност и информираност;
- одржување стабилен систем за управување со ризиците поврзани со перење пари, финансирање тероризам, финансиски криминал и корупција и остварување висок степен на соработка со регулаторот и со другите надлежни институции;
- континуирано работење на подобрување и ревидирање на релевантните интерни акти, како и развој на софтверските решенија, т.е. алатки што се користат во анализите и мониторингот на трансакциите, со цел ефикасно детектирање сомнителни активности.

10. Корпоративно управување

Стабилното корпоративно управување е фундаментален принцип за Групацјата на која ѝ припаѓа Банката. Ефикасното корпоративно управување останува клучен фактор за градење однос на доверба со акционерите, клиентите, вработените, добавувачите и другите заинтересирани страни, со што Шпаркасе Банка ќе го оправда епитетот на посакуван партнер на своите клиенти и соработници.

Управувањето и контролата во Шпаркасе Банка се спроведува преку работењето на повеќе корпоративни тела. Преку Собранието на акционери на Банката, акционерите ги остваруваат своите права, на пример преку одлучувањето за составот на Надзорниот одбор, изборот на ревизори и сл. Надзорниот одбор, назначен од страна на Собранието на акционери на Банката, доставува предлози за следното собрание, предлози кои се однесуваат на изборот на членовите на Одборот, избор на претседателот на Одборот, избор на Надворешен ревизор, како и предлози за сите други одлуки, кои во согласност со локалната регулатива и групациските стандарди се во надлежност на Собранието на акционери. Надзорниот

одбор е суштински одговорен за дефинирање на стратегијата на Банката и генерално насочување на деловните активности. Должностите на Надзорниот одбор во еден дел се остваруваат преку Одборот за ревизија и Комитетот за наградување и именување. Дополнително, Надзорниот одбор ги назначува и претседателот на Управниот одбор, кој е воедно и главен извршен директор, и членовите на Управниот одбор на Банката. претседателот и членовите на Управниот одбор се одговорни за раководење со секојдневните активности на Банката, согласно со насоките и стратегијата дефинирана од Надзорниот одбор. Надзорниот одбор и Управниот одбор се во целина одговорни за организацијата на Банката и раководењето на нејзините активности.

Распределбата на одговорностите и должностите помеѓу Собранието на акционери, Надзорниот одбор и Управниот одбор се регулирани, меѓу другото, со важечката локална легислатива (пред сè Законот за банки и Законот за трговски друштва), Статутот на Банката, Кодексот на корпоративно управување и деловниците за работа на одборите.

11. Внатрешна ревизија

Внатрешната ревизија во современи услови има за цел да врши независна, објективна и консултативна функција, во насока на зголемување на вредноста и подобрувањето на работењето во Банката, преку подобрување на ефикасноста и управувањето со ризици, контролата и управувачкиот процес. Внатрешната ревизија како посебна дисциплина има значаен и широк опфат.

Во согласност со генералната определба на Банката за 2016 година да се развива како модерна, сигурна и клиентски ориентирана банка, зголемување на компетенциите и вештините на вработените во Секторот за внатрешна ревизија е еден од приоритетите. Оттука и во однос на внатрешната ревизија унапредување на вработените подразбира вработување млад, амбициозен и талентиран кадар, како и унапредување на постојниот по пат на обуки, тренинзи и нивно лиценцирање. Целта е унапредување на квалитетот и ефикасноста на внатрешната ревизија во целина.

Секторот за внатрешна ревизија, со цел обезбедување поголема ефикасност во своето работење, планира воведување и соодветни алатки за планирање на ревизиите. Истовремено внатрешната ревизија ќе продолжи со унапредувањето на МИС и доставувањето навремени, различни извештаи, кои се однесуваат на следење на наодите преку “Follow up” апликацијата (дадени мерки и нивен статус).

Внатрешната ревизија треба да обезбеди објективна и независна оцена на адекватноста и ефикасноста на системите

на внатрешна контрола, точноста на сметководствената евиденција и финансиските извештаи, усогласеноста со интерните политики и процедури на Банката и со законите и регулативата што е во сила, како и на општата ефикасност во работењето на Банката.

Систематска, објективна оценка од страна на внатрешните ревизори на разните активности и контроли во рамките на една организација е со цел да се одреди дали:

- системите на интерна контрола се адекватно дизајнирани и соодветно применети;
- финансиските и оперативните информации се прецизни и доверливи;
- ризиците за Банката се идентификувани и минимизирани;
- се следат надворешните прописи и општоприфатените внатрешни политики и процедури;
- ресурсите се користат на ефикасен и економичен начин.

Внатрешната ревизија во текот на 2016 година ќе ги извршува своите активности во согласност со Годишниот план за работа. Основ за негово изготвување е Стратешкиот план (тригодишен) базиран на изработената и усвоена Методологија за утврдување и оценка на ризиците. Плановите се изготвуваат согласно со групациските стандарди, а истовремено Годишниот план е усогласен и со Статутот на Банката и интерните акти за работа. Плановите на внатрешната ревизија се одобрени од Надзорниот одбор на Банката.

SPARKASSE
Банка на вашето семејство.

В. КВАНТИФИЦИРАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ЦЕЛИ НА БАНКАТА

План на Билансот на состојба

Во согласност со зацртаните цели на Деловната политика за 2016 година, вкупните средства на Банката до крајот на годината се очекува да забележат пораст од 1,7% во однос на минатата година. Растот на вкупните средства ќе биде диктиран пред сè од планираниот раст на кредитното портфолио на сметка на намалување на учеството на вложувањата во хартии од вредност во вкупните средства на Банката и користењето на вишокот на ликвидни средства за финансирање на кредитниот раст.

1. СРЕДСТВА

1.1 Парични средства и пари во странски банки – Високото ниво на ликвидност со кое Банката се соочуваше во 2015 година, со буџетот за 2016-2020 година се предвидува сукцесивно да се намали – пред сè преку инвестирање на вишокот на ликвидност во раст на кредитното портфолио. Намалувањето пред сè се однесува на учеството на високоликвидните средства во вкупната актива, која до крајот на 2016 се очекува да се сведе на околу 13,5% од вкупните средства на Банката. Под високоликвидни средства се подразбира износот на готовинските средства волагајните, НБРМ и други домашни банки, девизните средства на *postro* сметките во странски банки, депозитите „преку ноќ“ и 7-дневните депозити во НБРМ и износот на Задолжителната резерва.

Најголемиот дел (53,5%) од паричните средства се однесува на планираното ниво на денарската и девизната Задолжителна резерва, пресметани врз основа на предвиденото ниво на депозити на крајот од годината. Остатокот се однесува на планираниот износ на парични средства потребни за оптимално и непречено извршување на активностите поврзани со девизниот платен промет со странство и готовинските средства волагајните.

Стратегија на Банката е одржување оптимална ликвидност и целосна финансиска стабилност, обезбедувајќи навремено подмирување на сите достасани обврски и остварување целосна усогласеност со екстерните и интерните ликвидносни индикатори.

1.2 Кредити на клиенти - За 2016 година Банката предвидува вкупен пораст на кредитното портфолио од 19,9%, при што согласно со стратегијата на менаџментот предвиден е пораст од 16,2% кај кредитирањето на физичките лица, додека очекуваниот пораст во сегментот на кредитирање финансиски и нефинансиски правни лица (вклучително и јавниот сектор) е 22,5%. Освен макроекономските очекувања и интерните проценки, при изготвување на планските бројки од страна на стручните служби предвид се земени информации за тековни проекти и очекувања добиени во директна комуникација на продажните сектори со клиентите на Банката. Остварување на порастот во предвидениот обем за Банката ќе значи и водење сметка за валутната структура на портфолиото, па во фокусот на продажбите остануваат кредитите во домашна валута.

1.3 Хартии од вредност – Согласно со стратегиите за управување со ликвидноста и вложување во хартии од вредност како и во согласност со интерно дефинираните лимити, со деловната политика за 2016 година е предвидено задржување на износот на вложувања на ниво од околу 50 милиони евра.

При тргувањето со хартиите од вредност, Банката ќе ги почитува сите законски и подзаконски акти, како и интерните лимити за вложувања во хартии од вредност. Во 2016 година се планира Банката активно да учествува на аукциите на должнички хартии од вредност организирани од страна на Министерството за финансии и НБРМ, при што слободните парични средства ќе ги вложува во домашни краткорочни и долгорочни хартии од вредност (благајнички записи, државни записи и државни обврзници). Воедно, Деловната политика за 2016 година предвидува и вложување во долгорочни странски хартии од вредност (ECB eligible bonds) потребни за исполнување на групациските индикатори.

2. ИЗВОРИ НА ФИНАНСИРАЊЕ

2.1 Депозити од клиенти - Депозитите од клиенти се очекува да го задржат приближно истото ниво од 2015 година, односно се планира да пораснат за 1,8%, при што нивното учество во вкупните извори на Банката би изнесувало 68,5%. Согласно со усвоениот буџет за 2016 година, се предвидува носител на растот на депозитната база да биде населението, на сметка на депозитите од правни лица. Тоа ќе ја потпомогне реализацијата на среднорочна стратешка цел на Банката, со која се предвидува структурна измена на депозитната база во корист на депозитите од физички лица. Воедно се задржува определбата за ширење на клиентското портфолио и придобивање клиенти (правни и физички лица) кои целокупното свое работење би го извршувале преку Банката. При порастот на депозитите, фокусот е ставен на зголемување на учеството на девизните депозити во вкупната депозитна база.

2.2 Кредитни линии и обврски по кредити - Во текот на 2016 година Банката најголемиот дел од планираниот пораст на пласманите ќе го финансира од сопствените средства, меѓутоа во одреден дел ќе ги користи и наменските средства на ЕИБ фондот администриран преку Македонската банка за поддршка на развојот, како и дополнителните средства обезбедени преку матичната банка. При тоа, предвидено е зголемување на лимитот кон МБПР и повлекување средства од ЕИБ со 1% каматна стапка.

2.3 Капитал и резерви - Имајќи ја предвид високата моментална стапка на адекватност на капиталот, како и планираниот раст на ризично пондерираната актива на Банката, за 2016 година е предвидено дополнително зголемување на основниот капитал единствено преку реинвестирањето на планираната добивка за годината.

План на приходи и расходи

1. Каматни приходи и расходи – планирана е структурна измена на средствата и обврските на Банката, која придонесува проектираниот раст на нето-каматниот приход за 2016 година да изнесува 8,9%. Имено, во поглед на активата планирана е замена на дел од портфолиото на хартии од вредност со зголемен обем на кредитно портфолио (повисоки каматни стапки на кредитите во споредба со моментално најнискиот принос на пазарот на хартии од вредност). Планираниот раст на каматните приходи од 12,2% се должи исклучиво на приходите што произлегуваат од кредитирањето, во услови кога се ниски приходите од вложување во државни хартии од вредност, краткорочни депозити во Централната банка и меѓубанкарски пазар на депозити. Каматните расходи ќе растат со 26,6% како резултат на планираниот пораст на депозитната база и очекуваното повлекување на средства од кредитните линии.

Табела 2. Нето каматен распон и маргина на Банката за период 2014 – 2016 година

	2014	2015	Б2016
Просечна цена на каматносна актива	4,9	4,7	5,0
Просечна цена на каматносна пасива	1,5	1,1	1,3
НЕТО КАМАТЕН РАСПОН	3,4	3,6	3,7
НЕТО КАМАТНА МАРГИНА	3,6	3,8	3,9

Согласно со претходно наведените претпоставки имплементирани во буџетот за 2016 година, *нето-каматниот распон* (разлика помеѓу каматносна актива и пасива) е проектирано да порасне од 3,6% во 2015 година на 3,7% на крајот на 2016 година. Додека *нето-каматната маргина* (пресметана како однос помеѓу нето-каматниот приход и просечната каматносна актива) е планирано да го достигне нивото од 3,9% во 2016 година.

2. Приходи и расходи од провизии – Согласно досегашниот растечки тренд на нето-приходите од провизии, предвиден е нето-пораст од 19,6% на истите за 2016 година. Овој пораст е нето-ефект од планираниот пораст на приходите од 9,2% и падот на расходите од -2,4%. При тоа:

- нето-ефектот од надоместите од документарно и кредитно работење е планирано да се намали за -8,0%
- нето-ефектот од надоместите од платен промет се очекува да оствари стапка на раст од 10,8%
- во делот на ефектот на нето-приходите од провизии од картичното работење се очекува намалување/подобрување на негативниот нето-ефект во однос на минатата година

Планираната висока стапка на раст на овие приходи се должи на вкалулираниот целогодишен ефект на веќе започнатиот

проект за кеш менаџмент, дополнителниот раст на провизиите за платниот промет во земјата во корелација со порастот на базата на клиенти и на обемот на интерниот платен промет, подобрувањето на нето-ефектот од картично работење преку очекуваното намалување на расходите и зголемените приходи како резултат на промотивните кампањи за продажба на кредитни картички.

Зголемувањето на учеството на некаматоносните приходи во вкупните оперативни приходи на Банката е еден од клучните приоритети предвидени со бизнис планот, како на краток така и на среден рок.

3. Резервации - Банката во 2015 година го доведе речиси во завршна фаза процесот на чистење на старото портфолио од нефункционални пласмани. Со оваа Деловна политика за наредниот период се планира новото портфолио генерирано со построги кредитни стандарди да овозможи целосна контрола на волуменот на нефункционални кредити.

Во текот на 2016 година Банката планира дополнително намалување на учеството на нефункционални кредити во вкупното портфолио на околу 11,8% (13,3% во 2015 година) и остварување на коефициентот за покриеност на нефункционалните пласмани со резервации од 97,9%. За постигнување на овие цели, планирано е во 2016 година дополнително алоцирање на резервации во износ од 149,9 милиони МКД.

4. Трошоци - Управувањето со трошоците ќе биде следено преку постојано мерење на показателот Трошоци/Приходи при што на крајот од 2016 година се очекува учеството на оперативните трошоци во оперативните приходи да изнесува 66,8%. При планирањето на трошоците, Банката се раководеше според принципите на рационалност и економичност, со интенција постигнување максимални приноси со пониски трошоци. Причините за релативно високо проектираното ниво на показателот Трошоци/Приходи се во тоа што во буџетот се инкорпорирали и трошоците што произлегуваат од развојната компонента – пред сè мислејќи на трошоците што ќе произлезат од проектот за надградба на банкарскиот информациски систем, но и реалокација и оптимизација на деловната мрежа и трошоците поврзани со потребниот раст на бројот на вработени.

4.1. Трошоци за вработени - Планираниот раст на оваа трошкова ставка од 7,1% во однос на претходната година, покрај буџетираниот износ за платите, надоместите и задолжителните придонеси за здравствено и пензиско осигурување, во себе ги инкорпорира и сите резервирања за користи кон вработените, резервирањата за награди за остварување на планските задачи и планираното зголемување на бројот на вработени. Причината за понискиот пораст на планирани трошоци за вработени во 2016 година во однос на претходната, произлегува од направената рационализација што беше направена во втората половина на 2015 година.

4.2. Административни трошоци и амортизација - Вкупните трошоци од оперативното работење се проектирани да пораснат 4,6%:

- предвидена е оптимизација/намалување на *трошоците за службени патувања и обуки* за -12,0% во споредба со нивното ниво од претходната година
- режиските трошоци и трошоците за функционирање на деловната мрежа* е предвидено да пораснат за 4,5% пред сè како резултат на планираните реновирања, релокации и планираното отворање нова експозитура во 2016 година
- планирано е повисоко ниво на *ИТ-трошоците* за 4,8% што произлегува од проектот за надградба на банкарскиот информациски систем кој беше започнат во 2015 година
- задржување на исто ниво на *маркетинг трошоците* од минатата година
- трошоците за правни работи и консултанти*, како и *трошоците за ангажирање вработени преку агенција* е предвидено да се зголемат за 8,5%, односно 8,9% соодветно во споредба со претходната година
- соодветно на планираниот пораст на депозити на физички лица, планиран е и пораст на *трошокот за Фонд за осигурување депозити* за 13,3%
- износот на *амортизацијата* планиран 16,6% повисок во однос на минатата година е во целост резултат на планот за обем и динамика на нови инвестиции и набавки

4.3. Останати расходи од дејноста – Овие трошоци во себе ги вклучуваат исправките на вредност и ефектите од работа со преземени средства, даноци и давачки кон регулаторни тела, како и други расходи без поголемо материјално значење.

Во 2016 година планиран е негативен ефект од останатите расходи од дејноста како резултат на повисокиот износ на планирани останати расходи за 2016 година заради поголемиот планиран износ за исправка на вредност на преземени средства, иако Банката планира преземање имот само во услови на познат купувач што подразбира брзо продавање на преземеното средство.

5. Профит - Банката 2016 година очекува да ја заврши со позитивен финансиски резултат пред оданочување од 111.456.508 денари. Со земање предвид на Данокот на добивка, кој согласно со постојната регулатива е планиран на износ од -15.474.651 денари, добивката по оданочување буџетирана за 2016 година изнесува 95.981.857 денари што претставува пораст за 49,8% во однос на остварениот резултат во 2015 година.

Г. СРЕДНОРОЧНА СТРАТЕГИЈА НА БАНКАТА

Активностите што се планираат за 2016 година се во насока на остварување на Стратешките цели на Банката за периодот 2016-2020 година. Среднорочната стратегија на Банката подразбира стабилен и перманентен пораст на пазарниот удел на сметка на иновативноста и посветеноста на клиентите, репутацијата на Банката, препознатливоста на брендот, подобрување на ефикасноста и препознатливоста на Групацијата во регионот. Среднорочната стратегија за развој воедно се базира на претпоставки за умерен пораст на банкарскиот сектор, понатамошно зајакнување на конкуренцијата и фискална консолидација во согласност со среднорочните планови на Владата.

Остварувањето на среднорочниот план за развој и достигнувањето на планираниот пораст на кредитното и депозитното портфолио ќе бидат постигнати преку:

- внимателно и континуирано зголемување на деловната мрежа на Банката (планирано ширење со +2 експозитури годишно во периодот 2017-2020 година);
- ширење на клиентската база во просек 8% - 10% годишно;
- оптимизација и ширење на алтернативните канали на дистрибуција преку зголемување на мрежата на банкомати за +5 годишно и зголемување на мрежата на ПОС-терминали за +300 годишно;
- оптимизација и унапредување на банкарскиот информациски систем;
- континуирано вложување во човечкиот потенцијал и унапредување на продажните вештини.

Клучните финансиски индикатори што Банката со своето работење ќе се стреми да ги оствари во периодот што следи се:

- просечната Стапка на поврат на капиталот (ROE) да достигне до 9,5% до 2020 година
- одржување на висока стапка на адекватност на капиталот над 16%;
- коефициентот Трошоци/Приходи (Cost/Income ratio) да се намалува до ниво од 56,9% во 2020 година;
- пораст на коефициентот за покриеност на кредитите со депозити (Loan to deposit ratio) од 95,9% во 2016 до 102,9% во 2020 година;
- зголемување на каматната маргина и зголемување на нето-каматниот распон сукцесивно во целиот плански период;
- намалување на учество на нефункционалните кредити во вкупното кредитно портфолио до 9,1% до крајот на 2020 година;
- одржување коефициент на покриеност на нефункционалните кредити со резервации (NPL coverage ratio) над 91,0%;
- одржување коефициент на покриеност на вкупните нефункционални пласмани со резервации (NPE coverage ratio) над 100%;
- учество на расходите за резервации за ризик во вкупните кредити (ARC) да се одржи на ниво од околу 1,2%.

Табела 3. Пазарно учество на Банката за период 2016 – 2020 година

ПАЗАРНО УЧЕСТВО	Б2016	Б2017	Б2018	Б2019	Б2020
кредити на правни лица	5,1%	5,4%	5,8%	6,2%	6,7%
кредити на физички лица	4,0%	4,2%	4,5%	4,7%	4,9%
ВКУПНИ КРЕДИТИ	4,6%	4,9%	5,2%	5,5%	5,8%
депозити од правни лица	5,8%	6,0%	6,2%	6,4%	6,7%
депозити од физички лица	3,0%	3,2%	3,4%	3,7%	4,0%
ВКУПНИ ДЕПОЗИТИ	3,7%	3,9%	4,2%	4,4%	4,7%

План на билансот на состојба

Вкупните средства на Банката во текот на планскиот период се очекува да бележат годишен пораст во просек од 12,7% до 14,1%.

Парични средства и пари во странски банки - Стратегијата на одржување оптимална ликвидност и општо, финансиска стабилност на Банката останува да биде еден од клучните приоритети во среднорочниот план на Банката, како и исполнувањето на сите ликвидносни индикатори, преку користење на принципите на најниски трошоци и максимизација на профитабилноста. Учеството на високоликвидните средства (готовинските средства и хартиите од вредност) Банката ќе настојува да го намалува (од 31,2% во 2016 до 22,2% во 2020 година), при што ќе се одржува адекватен ликвидносен бафер, кој ќе спречи непредвидени краткорочни ликвидносни притисоци. И понатаму ликвидноста ќе се планира и ќе се следи во согласност со Стратегијата за управување со ликвидност.

Кредити на клиенти - Планираниот вкупен пораст на кредитното портфолио за наредниот период се движи од 19,9% во 2016 година, 15,4% во 2017, 16,2% во 2018, 16,5% во 2019 и 17,4% во 2020 година. Согласно со стратегиите на продажните сектори предвиден е пораст на кредитите во домашна валута, диверзификација на кредитното портфолио во поглед на големината и индустријата, одобрување долгорочни инвестициски кредити од сопствени средства и кредитни линии, како и поинтензивни Cross sale активности помеѓу Секторите за управување со правни и физички лица. Стапките на раст на кредитирањето кај физичките лица се планира да се движат од 16,2% во 2016 и да достигнат 20,0% до 2020 година, додека порастот во сегментот на кредитирање финансиски и нефинансиски правни лица (вклучително и јавниот сектор) се очекува да достигне 22,5% во 2016 година и да продолжи со раст над 15% до 2020 година.

Хартии од вредност – Со среднорочната стратегија на Банката предвидено е задржување на износот на вложувања на ниво од околу 50 милиони евра. При што на сметка на намалувањето

на износот на домашните краткорочни и долгорочни должнички хартии од вредност (благајнички записи, државни записи и државни обврзници) би се зголемувал износот на долгорочни странски хартии од вредност (EU eligible bonds). Со ова ќе се овозможи исполнување на групациските и на интерно дефинираните лимити.

Депозити од клиенти - Депозитите од клиенти се очекува да растат за целиот период, односно се планира да достигнат стапка на раст до 16,7% до 2020 година, при што нивното учество во вкупните извори на Банката би достигнало 73,3%. Сето ова би резултирало со пораст на индикаторот Кредити/Депозити од 95,9% во 2016 до 102,9% во 2020 година. Во фокусот на планираниот раст на депозитната база на Банката остануваат девизните и депозитите по видување.

Кредитни линии и обврски по кредити – Реализирањето на планираниот раст на кредитната активност на Банката во следниот петгодишен период освен од зголемувањето на депозитниот потенцијал, ќе биде финансирано и со обезбедување долгорочни кредитни линии од домашни и од странски финансиски институции. Клучни извори на финансирање во наредниот петгодишен период остануваат да бидат наменските средства на ЕИБ фондот администриран преку Македонската банка за поддршка на развојот (преку планирано сукцесивно зголемување на лимитот до 30 милиони евра и со 1,0% каматна стапка) како и дополнителните средства (во зависност од потребите), обезбедени преку матичната банка.

Капитал и резерви - Одржување релативно висока стапка на адекватност на капиталот, со дополнително зголемување на основниот капитал преку реинвестирањето на планираните добивки за периодот, како и пролонгација на постојните субординирани обврски (6,5 милиони евра во 2018 година и 10,0 милиони евра во 2019 година).

План на приходи и расходи

Проектираниот раст на нето-каматниот приход (од 8,9% во 2016 до 14,5% во 2020 година) за среднорочниот планиран период се должи пред сè на планираниот пораст на кредитното портфолио, структурна измена на активата на Банката пред сè преку зголемувањето на учеството на каматните приходи од кредитирањето на сметка на приходите од вложување во хартии од вредност, постепено намалување на државните записи, а истовремено зголемување налагајничките записи, како и очекуваниот пораст на активните каматни стапки како резултат на ефектот од завршување на промотивниот период со фиксна каматна стапка.

Табела 4. Нето каматен распон и маргина на Банката за период 2016 – 2020 година

	Б2016	Б2017	Б2018	Б2019	Б2020
Просечна цена на каматносна актива	5,0	5,1	5,3	5,5	5,6
Просечна цена на каматносна пасива	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5
НЕТО КАМАТЕН РАСПОН	3,7	3,8	3,9	4,0	4,1
НЕТО КАМАТНА МАРГИНА	3,9	4,0	4,1	4,2	4,2

Нето-каматниот распон (разлика помеѓу каматносна актива и каматносна пасива) е проектирано да расте за целиот плански период од 3,7% во 2016 година на 4,1% на крајот на 2020 година. Додека *нето-каматната маргина* (пресметана како однос помеѓу нето-каматниот приход и просечната каматносна актива) е планирано да го достигне нивото од 4,2% до 2020 година.

Приходи и расходи од провизии – Планиран е постојан пораст на нето-приходите од провизии како дел од стратегијата за пораст на учеството на некаматносниите во вкупните приходи. Порастите се очекува да се движат меѓу 19,6% во 2016 година и 11,9% во 2020 година. Проектираниот пораст на нето-приходите од провизии го следи трендот на планираниот пораст на кредитното портфолио и очекуваното зголемување на платниот промет. Буџетираните бројки се базирани на повеќе постулати. Имено, веќе е започнат трендот на пораст на нето-приходите, како и порастот на клиентската база и е воспоставената практика за пронаоѓање „стратешки проекти“. Од друга страна се и очекувањата трошковната страна да остане стабилна, очекувањата за дополнителен пораст на провизиите од домашниот платен промет, како и планираното подобрување на ефектот од картичното работење преку намалување на тарифите од процесорот и интензивни промотивни кампањи.

Резервации – Очекувањата на Банката за наредниот буџетски период се дека новото портфолио ќе се генерира со примена на групациски критериуми на одобрување, што би овозможило поголема контрола на волуменот на нефункционални пласмани, пониско нивно учество во вкупното портфолио (од 11,8% во 2016 до 9,1% во 2020 година), како и повисока покриеност на нефункционалните пласмани со резервации (над 90% за целиот плански период). Стапките на дефолтирање се очекува да се намалат како резултат на подобрен квалитет на портфолиото и да останат стабилни за целиот период од 2016 - 2020 година. Планирано е дополнително алоцирање на резервации во износ од 149,9 милиони МКД во 2016 година до 276,0 милиони МКД во 2020 година.

Трошоци за вработени – Банката планира да ја задржи конзервативната стратегија за зголемување на бројот на вработени. Планираниот број на вработени до крајот на 2016 година да достигне 338 вработени, со ангажирање на новите вработени главно во продажните сектори. Во периодот од 2017 – 2020 година се планирани +15 вработени годишно, пред сè како резултат на планираното проширување на мрежата на експозитури. Растот на оваа трошкова ставка се движи од 7,1% во 2016 година до 10,0% во 2020 година.

Административни трошоци и амортизација - генералната насока е одржување стабилно ниво на редовните трошоци, додека порастот единствено да се должи на исполнувањето на неопходните технолошки стандарди, зголемувањето на маркетинг поддршката и експанзијата на дистрибутивната мрежа (експозитури, АТМ и ПОС-терминали). Показателот Трошоци/Приходи се планира да се движи од 66,8% во 2016 година и да достигне 56,9% до 2020 година.

Износот на амортизација е буџетиран во согласност со инвестицискиот план каде што главен двигател се инвестициите во основниот банкарски систем, модернизацијата на алтернативните дистрибуциски канали и отворањето на нови експозитури (+1 во 2016 година и +2 годишно во периодот од 2017 година до 2020 година).

Останати расходи од дејноста - Планираниот негативен ефект во 2016 година се очекува да продолжи и во наредните години со негово сукцесивно намалување. Причина за овој негативен ефект се планираните износи за исправка на вредност на преземени средства, со што за наредните години се очекува да се воспостави редовен процес на рана наплата на нефункционалните побарувања преку преземање имот во случаи на однапред познат купувач за него.

Профит – Со среднорочниот деловен план на Банката се предвидува континуирано зголемување на позитивниот финансиски резултат за целиот плански период. На крајот од планскиот период добивката по оданочување се планира да достигне до 288,5 милиони МКД и Стапка на поврат на капиталот (ROE) од 9,5%.

Прилог 1: Биланс на состојба - План 2016

(во 000 МКД)	31.12.2015	промена Б2016 - 2015		Буџет 2016
		во %	во 000 МКД	
Пари и парични средства кај Централна банка	2.961.569	-46,67	-1.382.138	1.579.431
Пласмани во други кредитни институции	1.075.583	-24,30	-261.336	814.248
Кредити на клиенти	11.018.693	19,92	2.194.472	13.213.165
Јавен сектор	194.404	-27,31	-53.100	141.304
Правни лица	6.344.397	23,99	1.522.131	7.866.528
Физички лица	4.479.892	16,19	725.442	5.205.334
Резервации за кредитно портфолио	-1.516.444	0,98	-14.801	-1.531.245
Деривативи	278	-100,00	-278	0
Хартии од вредност	3.486.787	-9,58	-334.183	3.152.605
Нематеријални средства	16.979	293,17	49.776	66.755
Имот и опрема	325.408	16,43	53.466	378.874
Останати средства	114.675	0,41	466	115.140
ВКУПНИ СРЕДСТВА	17.483.528	1,75	305.444	17.788.972
Депозити од банки	1.958.968	-0,32	-6.269	1.952.699
Депозити од клиенти	11.966.749	1,83	219.201	12.185.950
Штедни влогови на население	4.005.381	21,69	868.914	4.874.295
Други депозити	7.961.368	-8,16	-649.713	7.311.655
Деривативи	12.879	-100,00	-12.879	0
Останати резервации	79.796	10,51	8.389	88.186
Обврски за данок	5.207	197,20	10.268	15.475
Останати обврски	158.674	-4,71	-7.471	151.203
Субординирани обврски	1.021.080	0,49	5.004	1.026.085
Капитал	2.280.174	3,91	89.201	2.369.375
ВКУПНИ ОБВРСКИ	17.483.528	1,75	305.444	17.788.972

Прилог 2: Биланс на успех - План 2016

(во 000 МКД)	31.12.2015	промена Б2016 - 2015		Буџет 2016
		во %	во 000 МКД	
Нето приходи од камати	616.870	8,88	54.803	671.673
Нето приходи од провизии	101.752	19,56	19.905	121.657
Курсни разлики	47.461	-8,57	-4.066	43.395
Приходи од сопственички инструменти	4.093	9,26	379	4.473
Приходи од средства издадени под закуп	1.063	-4,68	-50	1.013
Резервации за портфолиото	-183.981	18,54	34.113	-149.868
Трошоци за вработени	-266.148	-7,14	-19.009	-285.157
Останати административни трошоци	-213.717	-4,56	-9.753	-223.471
Амортизација	-45.999	-16,57	-7.620	-53.618
Исправка на вредност на сопственички инструменти	0	-	-1.000	-1.000
Останат оперативен резултат	14.670	-220,24	-32.310	-17.640
Добивка пред оданочување	76.064	46,53	35.392	111.457
Данок на добивка	-11.980	29,17	-3.494	-15.475
Добивка за годината	64.084	49,78	31.898	95.982
Оперативни приходи 1)	771.238	9,20	70.972	842.210
Оперативни расходи 2)	-525.863	-6,92	-36.383	-562.246
Оперативна добивка	245.375	14,10	34.589	279.964

1) Нето приходи од камати, нето приходи од провизии, курсни разлики

2) Трошоци за вработени, други административни трошоци, амортизација

SPARKASSE
Банка на вашето семејство.

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ НА ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ ЗА 2015 ГОДИНА

Извештај на независните ревизори

До сопствениците и раководството на Шпаркасе Банка Македонија АД Скопје

Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи (страна 3 – 136) на ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД Скопје (во понатамошниот текст „Банката“), кои се состојат од извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2015 година и извештај за сеопфатна добивка, извештај за промените во главнината и извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Законот за трговски друштва и регулативата на Народна Банка на Република Македонија, како и за интерната контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија и Законот за ревизија на Република Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиските извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Банката со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои се соодветни на околностите, но не и со цел изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Банката. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД Скопје на ден 31 декември 2015 година, како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува, во согласност со сметководствената регулатива која се применува во Република Македонија и регулативата на Народна Банка на Република Македонија.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Банката е одговорно за подготвување на годишниот извештај (прилог 1 кон финансиските извештаи) и на годишната сметка (прилог 2 кон финансиските извештаи), во согласност со Законот за трговски друштва, и истите беа прифатени и одобрени од раководството и кои Банката е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Македонија. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и финансиските извештаи на Банката. Ние ги спроведовме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија на Република Македонија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи. Според наше мислење, историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и со приложените ревидирани финансиски извештаи на Банката за годината што завршува на 31 декември 2015 година.

Лидија Нануш
Овластен ревизор
Директор

Скопје, 27 април 2016

Александар Аризанов
Овластен ревизор

Биланс на успех

Биланс на успех за периодот од 1 јануари 2015 година до 31 декември 2015 година			
	Белешка	во илјади денари	
		тековна година 2015	претходна година 2014
Приходи од камата		723.322	708.952
Расходи за камата		(141.902)	(185.308)
Нето-приходи/(расходи) од камата	6	581.420	523.644
Приходи од провизии и надомести		227.415	188.462
Расходи за провизии и надомести		(90.235)	(67.701)
Нето-приходи/(расходи) од провизии и надомести	7	137.180	120.761
Нето-приходи од тргување	8	-	-
Нето-приходи од други финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност	9	-	-
Нето-приходи/(расходи) од курсни разлики	10	47.461	36.061
Останати приходи од дејноста	11	39.101	88.786
Удел во добивката на придружените друштва	24	-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа	12	(186.633)	(234.128)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа	13	(1.020)	(3.962)
Трошоци за вработените	14	(266.971)	(228.458)
Амортизација	15	(40.407)	(39.199)
Останати расходи од дејноста	16	(234.067)	(235.128)
Удел во загубата на придружените друштва	24	-	-
Добивка пред оданочување		76.064	28.377
Данок на добивка	17	(10.438)	(576)
Добивка за финансиската година од непрекинато работење		65.626	27.801
Добивка/(Загуба) од група на средства и обврски кои се чуваат за продажба		-	-
Добивка/(загуба) за финансиската година		65.626	27.801
Добивка/(загуба) за финансиската година, која припаѓа на:			
акционерите на банката		-	-
неконтролираното учество		-	-
		-	-
Заработка по акција	41		
основна заработка по акција (во денари)		105	45
разводната заработка по акција (во денари)		105	45

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

Финансиските извештаи се одобрени од страна на Управниот одбор на Банката на 30 јануари 2016 година и се усвоени од страна на Надзорниот одбор на Банката на 29 февруари 2016 година.

Извештај за сеопфатна добивка

Извештај за сеопфатна добивка за периодот од 1 јануари 2015 година до 31 декември 2015 година			
	Белешка	во илјади денари	
		тековна година 2015	претходна година 2014
Добивка за финансиската година		65.626	27.801
Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех (пред оданочување)			
Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба			
- нереализирани нето-промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба		-	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од средствата расположливи за продажба, рекласификувани во Билансот на успех		-	-
Ревалоризациска резерва за преземените средства врз основа на ненаплатени побарувања			
- ревалоризациска резерва на датумот на преземање на средството		-	-
- намалување на ревалоризациската резерва, рекласификувано во Билансот на успех		-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од паричните текови		-	-
- нереализирани нето-промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од паричните текови		-	-
- реализирани нето-добивки/(загуби) од инструментите за заштита од ризикот на паричните текови, рекласификувани во Билансот на успех		-	-
Резерва за инструменти за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење		-	-
Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење			
Удел во останатите добивки/(загуби) од придружените друштва кои не се прикажуваат во Билансот на успех	24	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех			
Данок на добивка од останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех	17		
Вкупно останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех		-	-
Сеопфатна добивка за финансиската година		65.626	27.801
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година, која припаѓа на:			
акционерите на банката		65.626	27.801
неконтролираното учество		-	-

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

Биланс на состојба

Биланс на состојба на ден 31 декември 2015			
	Белешка	во илјади денари	
		тековна година 2015	претходна година 2014
СРЕДСТВА			
Парични средства и парични еквиваленти	18	4.828.225	4.541.170
Средства за тргување	19	-	-
Финансиски средства по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	20	-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик	21	-	-
Кредити на и побарувања од банки	22.1	-	-
Кредити на и побарувања од други комитенти	22.2	9.507.751	8.505.737
Вложувања во хартии од вредност	23	2.695.714	2.525.647
Вложувања во придружени друштва	24	-	-
Побарувања за данок на добивка (тековен)	30.1	-	4.407
Останати побарувања	25	76.122	134.680
Заложени средства	26	-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања	27	10.449	3.740
Нематеријални средства	28	29.593	20.659
Недвижности и опрема	29	330.466	337.814
Одложени даночни средства	30.2	-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување	31	-	-
Вкупно средства		17.478.320	16.073.854
ОБВРСКИ			
Обврски за тргување	32	-	-
Финансиски обврски по објективна вредност преку билансот на успех определени како такви при почетното признавање	33	-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик	21	-	-
Депозити на банки	34.1	343.596	1.255.714
Депозити на други комитенти	34.2	11.966.749	9.491.115
Издадени должнички хартии од вредност	35	-	-
Обврски по кредити	36	1.615.373	1.869.394
Субординирани обврски	37	1.021.080	1.019.444
Посебна резерва и резервирања	38	87.940	75.797
Обврски за данок на добивка (тековен)	30.1	5.229	-
Одложени даночни обврски	30.2	-	-
Останати обврски	39	151.430	141.093
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување	31	-	-
Вкупно обврски		15.191.397	13.852.557
КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ			
Запишан капитал	40	1.662.775	1.662.775
Премии од акции		861.619	861.619
Сопствени акции		-	-
Други сопственички инструменти		-	-
Ревалоризациски резерви		-	-
Останати резерви		-	-
Задржана добивка/(Акумулирана загуба)		(237.471)	(303.097)
Вкупно капитал и резерви кои припаѓаат на акционерите на банката		2.286.923	2.221.297
Неконтролирано учество		-	-
Вкупно капитал и резерви		2.286.923	2.221.297
Вкупно обврски и капитал и резерви		17.478.320	16.073.854
Потенцијални обврски	42	2.958.477	2.423.219
Потенцијални средства	42	-	-

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи

Извештај за промените во капиталот и резервите

Извештај за промените во капиталот и резервите за периодот од 1 јануари 2015 година до 31 декември 2015 година																		
во илјади денари	Капитал				Ревалоризациски резерви					Останати резерви			Задржана добивка		(Акумуирани загуби)	Вкупно капитал и резерви, кој припаѓа на акционерите на банката	Неконтролирано учество*	Вкупно капитал и резерви
	Запишан капитал	Премии од акции	(Сопствени акции)	Други сопственички инструменти	Ревалоризациска резерва за средства расположливи за продажба	Ревалоризациска резерва за средства преземен за ненаплатени побарувања	Резерва за заштита од ризикот	Резерва од курсни разлики од вложување во странско работење	Останати ревалоризациски резерви	Законска резерва	Капитална компонента на хибридни финансиски инструменти	Останати резерви	Расположлива за распределба на акционерите	Ограничена за распределба на акционерите				
На 1 јануари 2014 (претходна година)	1.662.775	861.619	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46.012	-	(376.910)	2.193.496	-	2.193.496
Корекции на почетната состојба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 1 јануари 2014 година (претходна година), коригирано	1.662.775	861.619	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	46.012	-	(376.910)	2.193.496	-	2.193.496
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година																		
Добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.801	-	-	27.801	-	27.801
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех																-		-
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба																-		-
Промени во објективната вредност на заштита од ризикот на парични текови																-		-
Промени во објективната вредност на заштита од ризикот не нето-вложување во странско работење																-		-
Курсни разлики од вложување во странско работење																-		-
Одложени даночни средства/(обврски) признаени во капиталот																-		-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех																-		-
Вкупно нерелизирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите																-		-
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	27.801	-	-	27.801	-	27.801
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година																		
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите:																		
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Други промени во капиталот и резервите (наведете детално)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2013 (претходна година) / 1 јануари 2014 (тековна година)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	73.813	-	(376.910)	2.221.297	-	2.221.297
Сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година																		
Добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65.626	-	-	65.626	-	65.626
Останати добивки/(загуби) во периодот кои не се прикажуваат во Билансот на успех																		
Промени во објективната вредност на средствата расположливи за продажба	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од паричните текови	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Промени во објективната вредност на инструментите за заштита од ризикот од нето-вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Курсни разлики од вложување во странско работење	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Одложени даночни (средства)/обврски признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати добивки/(загуби) кои не се прикажуваат во Билансот на успех (наведете детално)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно нерелизирани добивки/(загуби) признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вкупно сеопфатна добивка/(загуба) за финансиската година	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	65.626	-	-	65.626	-	65.626
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите																		
Издадени акции во текот на периодот	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за законска резерва	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Издвојување за останати резерви	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дивиденди	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Откуп на сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Продадени сопствени акции	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Други промени во капиталот и резервите- останато	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Трансакции со акционерите, признаени во капиталот и резервите	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
На 31 декември 2014	1.662.775	861.619	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	139.439	-	(376.910)	2.286.923	-	2.286.923

Извештај за паричниот тек

Извештај за паричниот тек за периодот од 1 јануари 2015 година до 31 декември 2015 година			
	Белешка	во илјади денари	
		тековна година 2015	претходна година 2014
Паричен тек од основната дејност			
Добивка пред оданочувањето		76.064	28.377
Корегирана за:			
Неконтролирано учество, вклучено во консолидираниот Биланс на успех			
Амортизација на:			
нематеријални средства		4.065	10.296
недвижности и опрема		36.342	28.903
Капитална добивка од:			
продажба на нематеријални средства		-	-
продажба на недвижности и опрема		(91)	(860)
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		(30.467)	(16.914)
Капитална загуба од:			
продажба на нематеријални средства		-	-
продажба на недвижности и опрема		-	1
продажба на преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		-	-
Приходи од камата		(723.322)	(708.952)
Расходи за камата		141.902	185.308
Нето-приходи од тргување		-	-
Исправка на вредноста на финансиските средства, на нето-основа:			
дополнителна исправка на вредноста		687.576	433.335
ослободена исправка на вредноста		(500.943)	(199.207)
Загуба поради оштетување на нефинансиските средства, на нето-основа:			
дополнителни загуби поради оштетување		1.020	3.962
ослободени загуби поради оштетување		-	-
Посебна резерва:			
дополнителни резервирања		30.694	18.739
ослободени резервирања		(18.551)	(73.520)
Приходи од дивиденди		(4.093)	(4.466)
Удел во добивката/(загубата) на придружените друштва		-	-
Останати корекции		(983)	1.905
Наплатени камати		710.816	714.935
Платени камати		(124.371)	(181.357)
Добивка од дејноста пред промените на деловната актива:		285.658	240.485
(Зголемување)/намалување на деловната актива:			
Средства за тргување		-	-
Дериватни средства чувани за управување со ризик		-	-
Кредити на и побарувања од банки		-	305.834
Кредити на и побарувања од други комитенти		(1.167.411)	(1.191.897)
Заложени средства		-	-
Преземени средства врз основа на ненаплатени побарувања		(7.729)	(36.635)
Задолжителна резерва во странска валута		(34.885)	16.461
Задолжителен депозит кај НБРМ според посебни прописи		-	-
Останати побарувања		48.356	(56.705)
Одложени даночни средства		-	-
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и група за отуѓување		-	-
Зголемување/(намалување) на деловните обврски:		-	-

Обврски за тргување		-	-
Дериватни обврски чувани за управување со ризик		-	-
Депозити на банки		(912.064)	21.266
Депозити на други комитенти		2.491.321	1.103.038
Останати обврски		10.460	23.596
Обврски директно поврзани со група на средства за отуѓување		-	-
Нето паричен тек од основната дејност пред оданочување		713.706	425.443
(Платен)/поврат на данок на добивка		(802)	3.327
Нето паричен тек од основната дејност		712.904	428.770
Паричен тек од инвестициска дејност			
(Вложувања во хартии од вредност)		(170.067)	756.194
Приливи од продажбата на вложувањата во хартии од вредност		-	-
(Одливи за вложувањата во подружници и придружени друштва)		-	-
Приливи од продажбата на вложувањата во подружници и придружени друштва		-	-
(Набавка на нематеријални средства)		(13.298)	(16.426)
Приливи од продажбата на нематеријални средства		299	-
(Набавка на недвижности и опрема)		(29.003)	(75.974)
Приливи од продажбата на недвижности и опрема		100	905
(Одливи за нетековните средства кои се чуваат за продажба)		-	-
Приливи од нетековните средства кои се чуваат за продажба		-	-
(Останати одливи од инвестициска дејност)		-	-
Останати приливи од инвестициска дејност		4.093	4.466
Нето паричен тек од инвестициска дејност		(207.876)	669.165
Паричен тек од финансирањето			
(Отплата на издадени должнички хартии од вредност)		-	-
Приливи од издадени должнички хартии од вредност		-	-
(Отплата на обврските по кредити)		(252.858)	(278.884)
Зголемување на обврските по кредити		-	-
(Отплата на издадените субординирани обврски)		-	-
Приливи од издадените субординирани обврски		-	-
Приливи од издадените акции/сопственички инструменти во текот на периодот		-	-
(Откуп на сопствени акции)		-	-
Продадени сопствени акции		-	-
(Платени дивиденди)		-	-
(Останати одливи од финансирањето)		-	-
Останати приливи од финансирањето		-	-
Нето паричен тек од финансирањето		(252.858)	(278.884)
Ефект од исправката на вредноста на паричните средства и паричните еквиваленти		-	-
Ефект од курсните разлики на паричните средства и паричните еквиваленти		-	-
		252.170	819.051
Нето-зголемување/(намалување) на паричните средства и паричните еквиваленти			
Парични средства и парични еквиваленти на 1 јануари		4.064.390	3.245.339
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември		4.316.560	4.064.390

Белешките кон финансиските извештаи претставуваат интегрален дел на овие финансиски извештаи.

SPARKASSE
Банка на вашето семејство.

1. Организациона шема

ТЕЛ: + 389 2 3200 500
ФАКС: + 389 2 3200 515
УЛ. МАКЕДОНИЈА 9-11, 1000 СКОПЈЕ
contact@sparkasse.mk

TELE: + 389 2 3200 501
contact@sparkasse.mk

TEL: + 389 2 3200 715 / 3200 531
marketing@sparkasse.mk

TEL: + 389 2 3200 613
nasinfo@sparkasse.mk

TEA: + 389 2 3200 637 / 3200 717
cards@sparkasse.mk

TEA: + 389 2 3200 618 / 3200 750
netbanking@sparkasse.mk

TEL: + 389 2 3200 546
corporate@sparkasse.mk

TEA: + 389 2 3200 677
sredstva@sparkasse.mk

TELE: + 389 2 3200 527
contact@sparkasse.mk

TELE: + 389 2 3200 523
finansii@sparkasse.mk

TEΛ: + 389 2 3200 593
hr@sparkasse.mk

TEΛ: + 389 2 3200 610
suib@sparkasse.mk

TEA: + 389 2 3200 559
pravna@sparkasse.mk

TEΛ: + 389 2 3200 674
it@sparkasse.mk

TEΛ: + 389 2 3167 169
procesinghelpdesk@sparkasse.mk

TEA: + 389 2 3167 104 / 3167 110
devizno@sparkasse.mk

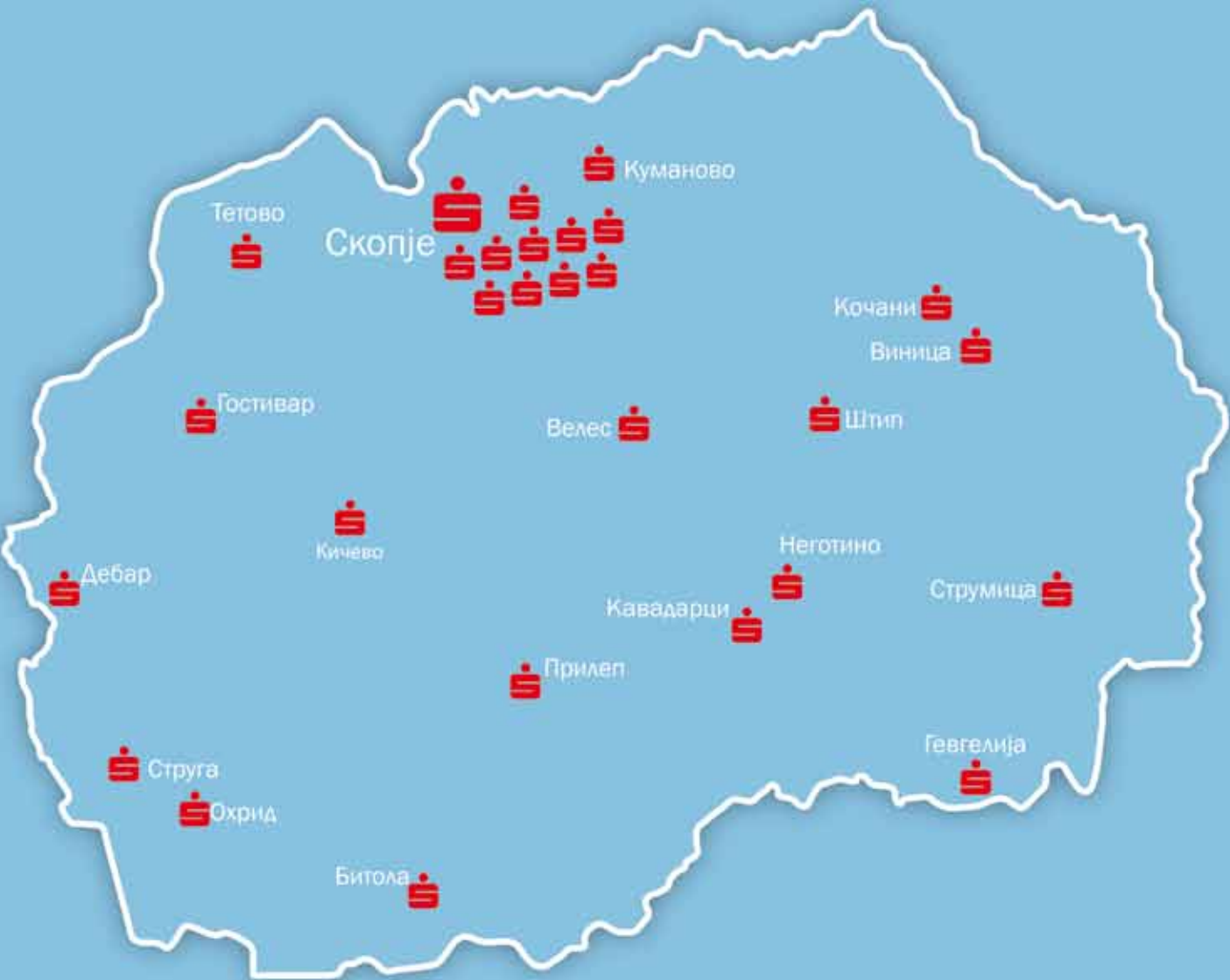
TEA: + 389 2 3167-106 / 3167-105
doznakirezim@sparkasse.mk

ТЕЛ: +389 2 3167-109 (ФИЗИЧКИ ЛИЦА)
ТЕЛ: +389 2 3167-108 (ПРАВНИ ЛИЦА)
prilivirezim@sparkasse.mk

TEA: + 389 2 3167 113 / 3167 115
vplpinfo@sparkasse.mk

TEΛ: + 389 2 3200 531 / + 389 2 3200 715
poplaki@sparkasse.mk

3. Локации на експозитури

ЕКСПОЗИТУРА	АДРЕСА	ГРАД	ТЕЛЕФОН ЗА КОНТАКТ
1. ЦЕНТРАЛА	ул. Македонија 9 – 11	1000 Скопје	+389 (0)2 3200 500
2. ЦЕНТАР	ул. Никола Вапцаров бр.18	1000 Скопје	+389 (0)2 3223 245
3. БУЊАКОВЕЦ	ул. Рајко Жинзифов бр.18	1000 Скопје	+389 (0)2 3245 210
4. ЃОРЧЕ ПЕТРОВ	ул. Ѓорче Петров бр.33	1000 Скопје	+389 (0)2 2050 514
5. БЕВЕРЛИ ХИЛС	ул. Народен фронт бр.17	1000 Скопје	+389 (0)2 3225 991, 3225 992
6. ЛЕПТОКАРИЈА	ул. Партизански одреди бр.102-г	1000 Скопје	+389 (0)2 3074 750
7. АЕРОДРОМ	бул. Јане Сандански бр.12	1000 Скопје	+389 (0)2 2403 925
8. ЈАНЕ САНДАНСКИ	бул. Јане Сандански бр.113 б	1000 Скопје	+389(0)2 2400 127
9. ЧАИР	ул. Џон Кенеди бр.155	1000 Скопје	+389 (0)2 2601 013
10. АВТОКОМАНДА	ул. Трифун Хаџи Јанев бр.3	1000 Скопје	+389 (0)2 3173 593
11. КИСЕЛА ВОДА	ул. Сава Ковачевиќ бр.10	1000 Скопје	+389 (0)2 2720 750
12. ОХРИД	ул. Партизанска бр.1/1	6000 Охрид	+389 (0)46 231 161
13. КИЧЕВО	бул. Ослободување бр.20	6250 Кичево	+389 (0)45 222 300
14. ШТИП	ул. Ванчо Прке бр.16	2000 Штип	+389 (0)32 383 410
15. ГЕВГЕЛИЈА	ул. Димитар Влахов бр.7/3	1480 Гевгелија	+389 (0)34 213 803
16. КАВАДАРЦИ	ул. Илинденска бр.107	1430 Кавадарци	+389 (0)43 400 246
17. НЕГОТИНО	ул. Страшо Пинџур бр.2	1440 Неготино	+389 (0)43 365 178
18. КУМАНОВО	ул. Моша Пијаде бр.1-1, ТЦ Сума	1300 Куманово	+389 (0)31 411 833
19. СТРУМИЦА	бул. Маршал Тито бб	2400 Струмица	+389 (0)34 340 812
20. БИТОЛА	ул. Маршал Тито бб	7000 Битола	+389 (0)47 220 160, 220 170
21. ТЕТОВО	ул. Илирија бр.10	1200 Тетово	+389 (0)44 353 700
22. ВЕЛЕС	ул. Маршал Тито бр.1	1400 Велес	+389 (0)43 212 177
23. ГОСТИВАР	ул. Илинденска бр.109	1230 Гостивар	+389 (0)42 221 613
24. КОЧАНИ	ул. Маршал Тито бр.45	2300 Кочани	+389 (0)33 270 611
25. СТРУГА	ул. Маршал Тито бр.1/1	6330 Струга	+389 (0)46 784 260, 786 260
26. ПРИЛЕП	ул. Илинденска бр.1, влез 2	7500 Прилеп	+389 (0)48 400 115, 400 118
27. ДЕБАР	ул. 8-ми Септември бр.1	1250 Дебар	+389 (0)46 838 050, 831 111
28. ВИНИЦА	ул.Пионерска 2 бр.1	2310 Винаца	+389 (0)33 444 496, 444 497

4. Локации на банкомати

Реден Број	Банкомат	Адреса	Град
1	Експозитура Централа	ул. Македонија 9 – 11	Скопје
2	Експозитура Центар	ул. Никола Вапцаров бр.18	Скопје
3	Експозитура Кисела Вода	ул. Сава Ковачевиќ бр.10	Скопје
4	Кисела Вода - дуќан	ул. Сава Ковачевиќ бр.43	Скопје
5	Експозитура Буњаковец	ул. Рајко Жинзифов бр.18	Скопје
6	Експозитура Беверли Хилс	ул. Народен фронт бр.17	Скопје
7	Експозитура ТЦ Лептокарија	ул. Партизански одреди бр.102-г	Скопје
8	ТЦ Принце	ул. Лазо Трповски бр.88	Скопје
9	Експозитура Аеродром	бул. Јане Сандански бр.12	Скопје
10	Експозитура Јане Сандански	бул. Јане Сандански бр.113 б	Скопје
11	ТЦ Бисер - Никофон	бул. Јане Сандански бб	Скопје
12	Експозитура Автокоманда	ул. Трифун Хаџи Јанев бр.3	Скопје
13	КАМ Маркет	ул. Козле бб	Скопје
14	Експозитура Чаир	ул. Џон Кенеди бр.155	Скопје
15	Експозитура Ѓорче Петров	ул. Ѓорче Петров бр.33	Скопје
16	ТЦ Рамстор - приземје	ул. Св. Кирил и Методиј бр.13	Скопје
17	ГТЦ - Приземје	Кеј 13-ти Ноември	Скопје
18	Бензинска Пумпа Макпетрол Бутел	ул. Бутелска бб	Скопје
19	Бензинска Пумпа Макпетрол	ул. Индустриска бб	Скопје
20	Туристичка агенција - Авио турс	ул. Кочо Рацин бр.7	Скопје
21	ТЦ Скопје Сити Мол	ул. Љубљанска бр.4	Скопје
22	Кај Чинарот	ул. 7-ми Ноември бр.2	Охрид
23	Комплекс Летница	ул. Климент Охридски бб	Охрид
24	Експозитура Охрид	ул. Партизанска бр.7	Охрид
25	Експозитура Битола	ул. Маршал Тито бб	Битола
26	Киро Дандаро	ул. Партизанска бр.94 лам. А2-лок.1-приземје	Битола
27	Експозитура Куманово	ТЦ Сума - Плоштад Нова Југославија бр.1/1-1	Куманово
28	Тобако - Куманово	ул. Маршал Тито бр.1	Куманово
29	Експозитура Гевгелија	ул. Димитар Влахов бр.7	Гевгелија
30	Гевгелија, дуќан	ул. Слободан Митров Данко бр.78	Гевгелија
31	Гевгелија, Казино Фламинго Хотел	Граничен Премин Богородица 13	Гевгелија
32	Експозитура Струмица	ул. Маршал Тито бб	Струмица
33	Експозитура Прилеп	ул. Илинденска бр.1, влез 2	Прилеп
34	Прилеп	ул. Кузман Јосифоски бр.27	Прилеп
35	Берово	ул. Маршал Тито бб	Берово
36	Експозитура Штип	ул. Ванчо Прке бр.16	Штип
37	Експозитура Кавадарци	ул. Илинденска бр.107	Кавадарци
38	Дом на култура „Иван Мазов - Климе“	ул. 7-ми Септември бр.13	Кавадарци
39	Експозитура Тетово	ул. Илирија бр.10	Тетово
40	Тетово	ул. 167 бр.168	Тетово
41	Тетово - ТЦ Рамстор	ул. Маршал Тито бр.1	Тетово
42	Експозитура Велес	ул. Маршал Тито бр.1	Велес
43	Велес, дуќан	ул. Благој Ѓорев бр.42	Велес
44	Експозитура Кичево	бул. Ослободување бр.20	Кичево
45	Експозитура Гостивар	ул. Илинденска бр.109	Гостивар
46	Пехчево	ул. Индустриска бр.19	Пехчево
47	Експозитура Кочани	ул. Маршал Тито бр.45	Кочани
48	Експозитура Струга	ул. Маршал Тито 1/1	Струга
49	Експозитура Дебар	ул. 8-ми Септември бр.1	Дебар
50	Експозитура Неготино	ул. Страшо Пинџур бр.2	Неготино
51	Експозитура Винаца	ул. Пионирска 2 бр.1	Винаца

5. Кореспондентски банки

Земја	Банки	Валута	Сметка
АВСТРИЈА	Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG Graz (STSPAT2G)	EUR	00005-508130
	Erste Group Bank AG (GIBAATWG)	EUR	404-332-667/00
	Raiffeisen Zentralbank Osterreich AG Vienna (RZBAATWW)	EUR	000-55.032.684
	Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG Graz (STSPAT2G)	CAD	00005-500186
	Erste Group Bank AG (GIBAATWG)	CAD	404-332-667/55
	Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG Graz (STSPAT2G)	CHF	00005-500178
	Erste Group Bank AG (GIBAATWG)	CHF	404-332-667/53
	Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG Graz (STSPAT2G)	AUD	00005-500236
	Erste Group Bank AG (GIBAATWG)	AUD	404-332-667/56
	Erste Group Bank AG (GIBAATWG)	NOK	404-332-667/57
	Erste Group Bank AG (GIBAATWG)	JPY	404-332-667/58
	Steiermaerkische Bank und Sparkassen AG Graz (STSPAT2G)	JPY	00005-500202
БЕЛГИЈА	ING Belgium NV/SA Brussels (BBRUBEBB)	EUR	301-0102477-29-EUR
	UNICREDIT SPA MILANO (UNCRTMM)	EUR	0995 3986
	Srpska Banka AD Beograd (SRBNRSBG)	MULTI	4000440
БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА	Sparkasse Banka dd (ABSBB22)	MULTI	4000910

6. Локации во Југоисточна Европа

СЛОВЕНИЈА

Љубљана

Banka Sparkasse d.d.

Cesta v Kleče 15
SI-1000 Ljubljana
Тел.: + 386 1 583 66 66
Факс: + 386 1 583 23 33
www.sparkasse.si

S Leasing d.o.o.

Cesta v Kleče 1 5
SI-1000 Ljubljana
Тел.: + 386 1 583 22 11
Факс: + 386 1 583 23 87
www.s-leasing.si
E-Mail: info@s-leasing.si

Марибор

Banka Sparkasse d.d.

Titova cesta 8
SI-2000 Maribor
Тел.: + 386 2 235 2920
www.sparkasse.si

Целје

S Leasing d.o.o.

Ljubljanska Cesta 5 (Maksimiljan)
SI-3000 Celje
Тел.: + 386 3 424 45 40
www.s-leasing.si
E-mail: info@s-leasing.si

ХРВАТСКА

Риека

Erste & Steiermärkische Bank d.d. (rechtlicher Hauptsitz)

Jadranski trg 3a
HR-51000 Rijeka
Тел.: + 385 62 37 5000
Факс: + 385 62 37 6000
www.westebank.hr
E-Mail: erstebank@erstebank.hr

Загреб

Erste & Steiermärkische Bank d.d.

Ivana Lučića 2
HR-10000 Zagreb
Тел.: + 385 62 37 1000
Факс: + 385 62 37 2000
www.erstebank.hr
E-Mail: erstebank@erstebank.hr

Erste & Steiermärkische S Leasing d.o.o.

Zelinska 3
HR-10000 Zagreb
Тел.: + 385 1 6311 700
Факс: + 385 1 6311 720
www.s-leasing.hr
E-Mail: info@s-leasing.hr

Erste Card Club d.d.

10000 Zagreb, Praška 5
Тел.: +385 1 4929 555
Факс: +385 1 4920 400
www.erstecardclub.hr
E-mail: info@erstecardclub.hr

СРБИЈА

Нови Сад

Erste Bank a.d. Novi Sad

(Hauptsitz)
Bulevar oslobođenja 5
RS-21000 Novi Sad
Тел.: + 381 21 480 9402
Факс: + 381 21 489 0651
www.erstebank.rs/ys
E-mail: info@erstebank.rs

Белград

Erste Bank a.d. Novi Sad

Milutina Milankovića 11b
RS-11070 Novi Beograd
Тел.: + 381 11 201 5005
Факс: + 381 11 201 5070
www.erstebank.rs/ys
E-mail: info@erstebank.rs

S Leasing d.o.o. Beograd

Preduzeće za finansijski lizing
Bulevar Milutina Milankovića 11a/IV
11070 Novi Beograd
Tel: +381(0)11 2010 700
Tel: +381(0)11 2010 701
Faks: +381(0)11 2010 702
office@s-leasing.rs

ЦРНА ГОРА

Подгорица

Erste Bank a.d. Podgorica

Ulica Studentska bb
81000 Podgorica, Crna Gora
Tel: + 382 (0)20 440 440
Fax: + 382 (0)20 440 432

S Leasing d.o.o., Podgorica

Bul. Svetog Petra Cetinskog 123
81000 Podgorica
Тел.: + 382 20 245 625
Факс: + 382 20 203 225
E-mail: office@s-leasing.co.me
www.s-leasing.co.me

БОСНА И

ХЕРЦЕГОВИНА

Сарајево

Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne 7, 71000 Sarajevo
Email: info@sparkasse.ba
Tel.: 00 387 33 280 300
Fax: 00 387 33 280 230

S Leasing d.o.o., Sarajevo

Zmaja od Bosne 7, 71000 Sarajevo, BiH
Tel: +387 33 565-850
Fax: +387 33 208-863
E-mail: info@s-leasing.ba
www.s-leasing.ba

МАКЕДОНИЈА

Скопје

Шпаркасе Банка

Македонија АД Скопје

Македонија 9-11
МК-1000 Скопје
Тел.: + 389 (0) 2 3200 500
Факс: + 389 (0) 2 3200 515
E-mail: contact@sparkasse.mk
www.sparkasse.mk

Друштво за лизинг С-ЛИЗИНГ ДОО Скопје

ул. Македонија 9-11, 1000 Скопје
Тел: +389 2 3077 096; +389 2 3077 097
Факс: +389 2 3077 088
E-mail: info@s-leasing.mk
http://www.s-leasing.mk

ИМПРЕСУМ

Издавач

ШПАРКАСЕ БАНКА МАКЕДОНИЈА АД СКОПЈЕ

Содржина

Служба за Маркетинг и комуникации

www.sparkasse.mk
www.facebook.com/SparkasseBankMakedonija